

**UNIVERSITAT
ROVIRA i VIRGILI**

**INFLUÈNCIA DE LA PANDÈMIA DE LA COVID-19 EN
LA REALITZACIÓ DE CONDUCTES PROSOCIALS**

Autora: Marina Llurba Martínez

Grau de Psicologia

Treball de fi de grau

Tutoritzat per la Dra. Maria Jose Serrano Fernández

ÍNDIX

Agraïments.....	5
1. Introducció teòrica	6
1.1. Origen del concepte de Conducta prosocial	6
1.2. Conducta prosocial	7
1.3. Tipus de conductes prosocials	9
1.4. La conducta prosocial en esdeveniments traumàtics.....	11
1.5. Factors associats a la conducta prosocial	13
1.5.1. L'Empatia.....	13
1.5.2. La Motivació	15
1.5.3. La Personalitat.....	16
1.5.4. Factors Socialitzadors	17
1.6. La pandèmia de la COVID-19	19
2. Motivació personal sobre el tema escollit	20
3. Context.....	21
4. Objectius	21
5. Mètode	22
5.1. Participants	22
5.2. Instruments	23
5.3. Procediment	25
5.4. Anàlisi de dades	25
6. Resultats.....	26
7. Discussió.....	31
8. Conclusions	34
9. Aplicabilitat	35
10. Limitacions.....	35
11. Pressupost	36
12. Bibliografia.....	37
13. Annexes.....	43
14. Reflexió	53

Resum

L'actual situació viscuda a causa de la pandèmia de la COVID-19, ha posat en relleu la necessitat de saber com aquesta ha influenciat a les persones, i si és possible que s'extreguin aspectes positius a causa d'haver-la viscut.

El present treball estudia si a causa de la vivència de la pandèmia de la COVID-19 han augmentat les conductes prosocials entre la població. A través d'unes enquestes s'ha mesurat si les conductes prosocials han augmentat durant la pandèmia, i la influència que tenen la motivació, l'empatia i la personalitat en què es desenvolupin tals activitats. Els resultats no mostren diferències significatives entre abans i després de la pandèmia pel que fa a la realització de conductes prosocials, però sí que s'evidencia que les persones que tenen tendència a puntuar més alt en les escales d'empatia són també les que tenen tendència a presentar més conductes prosocials. Per tant, l'increment de l'empatia és un tret molt important que caldria desenvolupar més en la societat per aconseguir que es realitzin més conductes d'ajuda i que aquestes siguin una via per millorar la societat en la qual vivim, sobretot després de l'experiència viscuda a causa de la COVID-19.

Conceptes clau: conducta prosocial, pandèmia, empatia, motivació, personalitat, experiències traumàtiques.

Abstract

The current situation experienced due to COVID-19 pandemic, has highlighted the need to know how it has influenced people, and whether it is possible to extract positive aspects on account of having experienced it.

The present work studies whether prosocial behaviours have increased among the population because of experiencing COVID-19 pandemic.

Surveys have measured whether prosocial behaviours have increased during the pandemic, and the influence that motivation, empathy, and personality have on such activities. The results do not show significant differences between before and after the pandemic in terms of performing prosocial behaviours, but it does show that people who tend to score higher on empathy scales are also those who have tendency to exhibit more prosocial behaviours. Therefore, increasing empathy is a very important feature that should be further developed in society to achieve more helpful behaviours,

and that these are a way to improve the society in which we live, especially after the experience lived due to COVID-19.

Key concepts: prosocial behaviour, pandemic, empathy, motivation, personality, traumatic experiences.

Agraïments

En primer lloc m'agradaria agrair a la meva tutora, María José Serrano Fernández, per haver tutoritzat i guiat el treball durant els mesos que ha durat l'elaboració d'aquest. També per haver facilitat la nostra comunicació tot i la difícil situació.

A Kathia Rebeca Arreola Rodríguez, autora de l'article científic PSB – M: Versión mexicana de la batería breve sobre personalidad prosocial, per haver-me facilitat la bateria de personalitat prosocial (Prosocial Personality Battery [PSB] de Penner, Fritzsche, Craige i Freifeld, 1995) en la seva versió mexicana, que ha estat de gran ajuda per a la realització d'aquest treball.

A totes les persones que s'han prestat a participar en el meu estudi i han contestat l'enquesta que els vaig proporcionar.

I per últim a la meva família i els meus amics per donar-me suport i encoratjar-me durant tot el procés.

1. Introducció teòrica

1.1. Origen del concepte de Conducta prosocial

Els primers estudis que utilitzen el concepte de comportament prosocial es desenvolupen a la dècada dels anys seixanta. Segons González Portal (1992) en aquest període es va engegar una línia d'investigació dirigida a l'estudi del comportament d'ajuda en situacions interpersonals, a causa de l'increment de la demanda social degut a "una major sensibilitat davant de la injustícia i el tracte discriminatori cap a dones, ancians, homosexuals, nens amb problemes físics i joves amb problemes socials, així com l'existència creixent de demostracions cruels per part de l'ésser humà i l'augment de la delinqüència" (Molero et al., 1999).

L'inici de la investigació es veu marcat per un tràgic incident que es produeix a Nova York l'any 1964, quan Kitty Genovese és assassinada davant de casa seva quan tornava de treballar. El seu agressor la va arribar a apunyalat 60 vegades a la vista dels seus veïns que ho van observar des de les seves finestres, ignorant els crits d'auxili de Kitty. Aquest fet va desencadenar que Darley i Latané (1968) s'interessessin per estudiar què és el que havia succeït en aquell barri i perquè els veïns no havien ajudat Kitty Genovese.

Així doncs, el 1968, els dos autors van publicar el seu estudi on es parla per primera vegada de l'anomenat "bystander effect" o "efecte de l'espectador". La seva hipòtesi, després corroborada per evidències científiques, explicava que quan es dona una situació d'emergència en què hi ha diversos observadors, és menys probable que algú ajudi, ja que tots aquests "espectadors" pensen que algú altre ajudarà a la persona necessitada, però com que tots pensen el mateix, al final ningú ho fa.

Durant les següents dècades, la psicologia social mostra gran interès en la investigació de la conducta prosocial, ja que "s'associa amb les conductes de consol, donar ajuda, altruisme, compartir, assistència, cooperació i conducta solidària" (Moñivas, 1996), conceptes fonamentals en les interaccions positives amb els altres, amb el propi benestar psicològic i, també, perquè es confirma com un factor protector de la conducta agressiva (Broidy et al.,

2003; Eisenberg et al., 2000; Loudin et al., 2003; Mestre et al., 2002; Sobral et al., 2000).

1.2. Conducta prosocial

Molts autors han estudiat i definit la conducta prosocial, i molts d'ells difereixen en certs aspectes de la seva definició. Ara bé, la majoria coincideixen en definir-la com una conducta voluntària d'ajuda pels altres (Epps et al., 2003; Beck et al., 2004), i en què les conductes prosocials estan associades a la conducta social positiva (Martí Vilar, 2011).

Eisenberg et al. (2006) la descriuen com una conducta voluntària que beneficia als altres, siguin individus o grups, i que augmenta la probabilitat que es creï una reciprocitat positiva i solidaritat en les relacions interpersonals. Martorell et al. (2011) la defineixen com la conducta voluntària i beneficiosa per als altres, que es relaciona amb el desenvolupament emocional i la personalitat, i que compren accions d'ajuda, cooperació i altruisme.

Entre els autors, la principal discordança que podem trobar és en establir quina és la motivació de les persones en realitzar conductes prosocials, si aquestes es caracteritzen per motius egoistes o motius altruistes. La majoria d'autors admeten que les conductes prosocials es poden produir per algun dels dos motius, i per tant distingeixen entre les conductes prosocials que suposen un benefici mutu per a les dues parts implicades, a part del benefici de l'altre, també es busca el benefici propi (Redondo i Inglés, 2009, Correa Duque, 2017); i les conductes que només beneficien a una de les parts implicades, on es beneficia a l'altre al marge d'obtenir un benefici propi (Marín, 2010., Fuentes et al., 1998., Olivar, 1998). Així doncs, s'afirma que tota conducta altruista és prosocial, però no tota conducta prosocial és necessàriament altruista (Landazabal, 2000).

També caldria destacar que la conducta prosocial és considerada una característica essencial pel bon funcionament de la societat (Knafo i Plomin, 2016), i rellevant tant en el funcionament social com en el desenvolupament psicològic de l'individu (Gregory et al., 2009).

Betancourt i Londoño (2017) estableixen que la conducta prosocial està formada per quatre aspectes:

1. Actitud prosocial: és el judici de valor que fan les persones per determinar si hi ha la necessitat de produir el comportament prosocial cal als altres. Però aquesta no implica que es realitzi o no la conducta (Marín, 2010).
2. Motivació prosocial: són els estímuls, a efecte de l'actitud prosocial, que porten a la persona a realitzar la conducta o no. Aquesta pot estar influenciada per l'interès del propi benefici o per una recompensa externa (González, 1992; Marín, 2010).
3. Emoció prosocial o empatia: és la capacitat que té la persona, que desenvolupa o no la conducta, de comprendre els sentiments dels altres davant de certes situacions. Fins i tot es pot arribar a desenvolupar una resposta afectiva similar a la que inferim en els altres (González, 1992; Marín, 2010). L'emoció i la motivació depenen de l'actitud, i si es donen les tres, la probabilitat que es produeixi la conducta augmenta.
4. Acció prosocial: és la conducta en si, resultat de les tres anteriors.

En el seu model, Trivers (1971) parla de la improbabilitat que conductes que no generen un benefici propi hagin sobreviscut al procés de l'evolució. S'exposa que les accions altruistes cap a individus no emparentats han sobreviscut al llarg de l'evolució a causa de la norma de la reciprocitat. Aquesta explica que ajudar als altres incrementa la possibilitat que en un futur, els altres ens ajudin a nosaltres. Si algú ens ajuda, ens sentim agraïts, el que fa que ens sentim més motivats per tornar-li el favor. Per tant, ajudem als altres perquè indirectament ens estem ajudant a nosaltres mateixos.

La sociobiologia ha estudiat les conductes prosocials en els animals, i mitjançant aquestes, intenta explicar la determinació genètica de la conducta prosocial en les diferents cultures humanes (Marín, 2010). En el món animal, aquestes conductes només existeixen seguint la norma de parentesc i reciprocitat, però al món humà hi ha un factor determinant, la cultura. L'altruisme humà va més enllà dels conceptes darwinistes de l'evolució, ja que, en l'evolució humana no només hi influeix la naturalesa biològica, sinó

que hi influeixen factors externs com la socialització, l'educació, la cultura i la relació entre els iguals (Hardy et al., 2010). Així doncs, la comprensió de l'altruisme millora si es fa en relació amb el context social i a la concepció que té l'autor d'aquest (Moñivas, 1996).

En la nostra societat, és difícil imaginar-se l'existència d'un altruisme pur. Però, tot i la complexitat d'arribar a aconseguir-lo, és important que es mantingui el seu concepte com una utopia, perquè així, existeixi un objectiu com a societat (Gregory et al., 2009).

Per últim cal destacar que el Ministeri de Sanitat Español (2021) dóna suport a la creació de jornades per a l'entrenament d'habilitats parentals on hi destaquen les habilitats prosocials, ja que les consideren un camí eficaç per a reduir la violència i l'agressivitat, i aconseguir una convivència harmònica entre les persones, els grups, els diferents col·lectius, i els països.

1.3. Tipus de conductes prosocials

Com hem pogut observar, definir la conducta prosocial és un tema certament controvertit, però tot i això diversos autors han volgut classificar aquest tipus de conductes. Un dels primers a fer-ho va ser Fuertes (1985), el qual va agrupar les diverses conductes d'ajuda o també anomenades conductes prosocials-altruistes en les següents categories:

- 1- Donar informació a un desconegut (cara a cara o per telèfon)
- 2- Corregir una informació incorrecta
- 3- Firmar una petició a les autoritats
- 4- Recollir i entregar objectes del terra (caigut i perduts o simplement caiguts)
- 5- Obrir la porta a una persona carregada amb alguna cosa pesada
- 6- Ajudar a buscar alguna cosa
- 7- Enviar una carta perduda, la qual és trobada en uns casos amb la direcció posada i en altres sense ella.
- 8- Enviar un sobre o un paquet quan ho demana una persona
- 9- Trucar a algú per encàrrec d'un altre
- 10- Canviar diners
- 11- Donar diners a una persona

- 12- Retornar diners i/o una cartera perduda
- 13- Donar diners a institucions benèfiques
- 14- Comprar objectes amb fins benèfics, com per exemple, targetes de felicitacions
- 15- Compartir els beneficis d'un treball amb persones necessitades
- 16- Participar voluntàriament en un experiment
- 17- Evitar descàrregues elèctriques a un altre, o almenys, reduir la intensitat d'aquestes
- 18- Alertar i/o acusar d'un robatori
- 19- Portar a un desconegut en cotxe
- 20- Ajudar a automobilistes parats a la cuneta per una avaria o per tenir una roda punxada
- 21- Ajudar a un nen perdut
- 22- Donar òrgans
- 23- Donar sang
- 24- Treballar com voluntari en organitzacions socials
- 25- Ajudar de forma habitual a altres persones
- 26- Intervenir en situacions d'emergència

Gràcies a aquesta classificació podem veure quins són els aspectes que han sigut més estudiats del comportament d'ajuda, una informació útil per a les investigacions futures. Però, tot i la necessitat de la creació d'una classificació, aquesta també rep crítiques entre les quals destaca el solapament entre les diferents categories on unes de més específiques poden estar dins d'altres més generals.

Arran de la creació d'aquesta primera classificació es fa òbvia la necessitat de més taxonomies de les conductes prosocials, tant per la realització de la investigació bàsica de la conducta prosocial, com per l'elaboració de programes de prevenció i intervenció. González Portal et al. (1992) creen una taxonomia mitjançant la contraposició de les diferents conductes prosocials establertes per la literatura fins aquell moment. Posteriorment s'han realitzat altres classificacions que contenen menys quantitat de categories, però més generals i que abasten més tipus de conductes, com la proposada per Warneken i Tomasello (2009), en la que classifiquen les conductes en:

Confortar, Compartir, Informar i Ajuda Instrumental. En la creació del seu test, Caprara et al. (2005) distingeixen entre Compartir, Cuidar, Ajudar i Ser Empàtic, classificat en dues subescales; la primera de conducta prosocial i la segona d'empatia i suport emocional. En aquesta s'inclou el sentiment en si mateix, ja que els autors al·leguen que els motius empàtics o la predicació no és un correlat de la tendència a desenvolupar la conducta, sinó que és part d'aquesta tendència.

1.4. La conducta prosocial en esdeveniments traumàtics

Per poder entendre com la conducta prosocial es pot veure afectada per esdeveniments traumàtics cal que abans ens centrem en els valors individuals. Schwartz (2017) els defineix com a creences a models de conducta o a estats desitjables, que van més enllà de situacions específiques i que són els que guien la selecció i avaluació de comportaments, persones i esdeveniment. A partir d'aquí, es crea una classificació de 10 tipus de valors que originen la motivació, el que explica la realització de diversos tipus de comportaments (Weinstein i Ryan, 2010). D'aquesta classificació apareixen dues dimensions bipolars: Obertura al canvi (estimulació i autodirecció) versus Conservació (tradició, conformitat i seguretat), i Auto enaltiment (poder, assoliment i hedonisme) versus auto transcendència (universalisme i benevolència).

Piff et al. (2010) infereix que els valors que es trobarien més relacionats amb la realització de conductes prosocials serien els d'autotranscendència que es troben relacionats amb l'interès i la preocupació pels altres, ja que també es troben lligats amb una major empatia i motivació interna dirigida a proporcionar benestar als altres. Per altra banda, els valors menys associats a les conductes prosocials serien els de promoció personal i autoenaltiment, ja que es troben relacionats amb una baixa empatia (Griskevicius et al., 2007).

Durkheim (1968) en la seva teoria col·lectivista proposa que després que s'hagi viscut una situació traumàtica, les interaccions socials on els individus tendeixen a reunir-se i a buscar-se entre ells augmenten. Segons Páez et al. (2005), això és degut al fet que s'ha produït un creixement personal per part

de l'individu a causa de l'afrontament a la situació que ha realitzat, o que hagi augmentat el nivell d'integració social interpersonal degut a l'increment de les emocions compartides i la percepció de viure una situació similar que els altres. Tedeschi i Calhoun (2004) posen de rellevància que viure una experiència adversa pot ser l'origen de la transformació d'una persona ja que l'estat en què es trobava abans ha estat alterat per l'experiència traumàtica. Es produeix un procés on la persona s'adapta a les circumstàncies que ha experimentat i experimenta un canvi sobre les suposicions que tenia sobre ell mateix en el món.

Aquests tipus d'expressions poden estar estretament relacionades amb les conductes prosocials, ja que quan les persones experimenten situacions traumàtiques, aprenen de les seves pròpies capacitats, habilitats i resistències, és a dir, augmenta el coneixement sobre elles mateixes i sobre els altres. Això els dona la possibilitat de realitzar nous comportaments, que com ja s'ha comentat anteriorment, és més probable que estiguin dirigits a una xarxa pròxima de suport, sent més tolerants, compassius i valorant el suport que aquesta xarxa els pot oferir (McFarland i Alvaro, 2000).

Basant-nos més en estudis específics que s'han realitzat en marcs situacionals d'experiències traumàtiques, trobem moltes evidències que segueixen amb la línia relatada anteriorment. Vollhardt (2009) va estudiar l'augment del comportament d'ajuda que van experimentar els supervivents de l'holocaust, i va veure que a causa d'això, el seu benestar havia augmentat. Gràcies a les entrevistes i els testimonis de persones que ajudaven als jueus durant la Segona Guerra Mundial es va poder crear una relació entre les experiències personals adverses viscudes a la infància i l'increment de la voluntat per ajudar als que ho necessitaven, encara que suposés un risc per a la seva pròpia vida.

L'any 2014, Griese va realitzar un estudi que dona suport al supòsit que diu que es realitzen conductes prosocials després de viure esdeveniments traumàtics per aconseguir un millor benestar personal i evitar resultats negatius, és a dir, s'utilitza la conducta prosocial com un factor de protecció. En aquesta investigació hi van participar nens que estaven sent victimitzats o ho havien estat. A causa d'això, aquests nens van reconèixer la funció

d'afrontament de la conducta prosocial. La investigació suggereix que des d'unes edats primerenques, els nens poden reconèixer el comportament prosocial com un comportament d'afrontament que els hi aporta beneficis. Aquestes troballes indiquen com l'actitud prosocial pot desenvolupar-se en les persones a partir d'experiències adverses i augmentar la probabilitat que es desenvolupin tals activitats (Vollhardt, 2009).

Un altre estudi que segueix en la mateixa línia és el de Haroz et al. (2013) on es va estudiar el comportament prosocial com un possible moderador de la salut mental després d'haver participat en una guerra, amb absència d'una intervenció terapèutica posterior. Els resultats donen suport a l'efecte protector del comportament prosocial, mostrant una disminució significativa dels símptomes d'ansietat. Oulanova (2014), va estudiar com les persones que es trobaven passant un dol per un suïcidi mostraven que el seu propi procés d'afrontament del que havia passat els motivava a buscar significat a l'ajudar a altres persones que vivien experiències similars. El fet de realitzar un voluntariat té una retroalimentació recíproca que ajuda a les persones a facilitar el propi procés de curació. A més, el comportament prosocial després d'un esdeveniment traumàtic facilita la comprensió de la situació, ajuda a reflexionar sobre l'experiència i a adaptar-se després de la vivència d'aquesta (Abel et al., 2014).

Com a conclusió podem extreure que el fet de viure una situació traumàtica ens atorga una nova oportunitat per experimentar benestar degut a la realització de conductes prosocials (Weinstein i Ryan, 2010).

1.5. Factors associats a la conducta prosocial

1.5.1. L'Empatia

L'empatia, entesa com el fet de posar-se en el lloc de l'altre, és una emoció que es troba altament relacionada amb la conducta prosocial. Spreng et al. (2009) la defineixen com un component essencial de la cognició social amb la qual entenem i responem adaptativament a les emocions dels altres, afavorint una comunicació emocional i promovent la conducta prosocial. Per tant, segons Barford et al. (2014), aquesta habilitat podria haver estat seleccionada per l'evolució per potenciar els recursos socials positius en les persones.

Staub i Vollhardt (2008) relaten que l'augment de l'empatia fa que incrementin els comportaments d'ajuda cap als altres. Seguint aquesta línia, l'empatia és vista com un factor protector que provoca que hi hagi menys possibilitats de desenvolupar conductes criminals i, en canvi, la baixa empatia s'ha relacionat a un comportament antisocial, agressiu i delictiu (Jolliffe i Farrington, 2004). Craig et al. (2021) ha demostrat que l'empatia no és un tret fixe de les persones, sinó que aquesta pot anar incrementant o descendint a causa de les diferents experiències que podem viure al llarg de la nostra vida.

El nostre objectiu és comprovar si la vivència d'experiències traumàtiques augmenten la conducta prosocial, i si l'empatia afecta en què això es produeixi. Una evidència d'aquesta possibilitat la trobem en l'estudi que es va desenvolupar després que es produís l'atac terrorista de l'11 de setembre de 2001 als Estats Units (Poulin et al., 2009). En aquest es va destacar l'augment de l'empatia que havien viscut les persones que directament o indirectament havien patit l'atac. Els resultats van indicar que les persones mostraven una gran preocupació per als altres per sobre de la preocupació pròpia, a causa del fet d'haver viscut un trauma col·lectiu, el que fa pensar en un canvi cap a una orientació altruista. Tot i això no s'ha pogut establir si es produeix una prevalença al llarg del temps. En aquest mateix estudi també se suggereix l'augment de la conducta prosocial per augmentar el benestar de les víctimes.

Basant-se en la mateixa experiència traumàtica, Schuster et al. (2001) va realitzar un estudi amb 768 adults que van patir els atacs. Van avaluar les seves reaccions, els símptomes d'estrès i posteriorment les seves respostes conductuals. Es va veure com la majoria de les persones van realitzar voluntariats, van participar en activitats socials i comunitàries, es preocupaven i cuidaven més de les persones a qui estimaven, i van fer donacions i van ajudar altres persones que també es van veure afectades pels atacs.

Lim i DeSteno (2016) estudien si la vivència d'experiències adverses en el passat incrementa l'empatia, la compassió i el comportament prosocial. Els

resultats mostren que el fet de viure adversitats passades es relaciona amb un augment de la compassió i del comportament dirigit a alleugerir el patiment dels altres. Com a últim estudi trobem el de McCromack i Joseph (2013) amb treballadors humanitaris que han estat exposats a diversos esdeveniments traumàtics i han desenvolupat estrès posttraumàtic. Es demostra l'augment de l'autoestima d'aquests degut a desenvolupar l'empatia cap als altres, experimentant així un creixement personal considerable.

1.5.2. La Motivació

Tant la Psicologia Social com altres ciències han intentat donar la màxima explicació a la realització de les conductes prosocials, i explicar per què es produeixen. En aquest treball ens és de gran interès saber quines són les motivacions que poden portar a les persones a realitzar conductes prosocials després d'haver experimentat una situació traumàtica com ho ha estat la pandèmia de la COVID-19.

En la seva revisió teòrica de les conductes prosocials, Marín (2010) explica el procés per el qual passa una persona per acabar realitzant o no una conducta prosocial. El procés s'inicia a l'adonar-se de la situació que està succeint, interpretar que aquesta situació requereix una ajuda, assumir la responsabilitat d'ajudar, saber quina manera és la més adequada de fer-ho, tindre la disposició per a ajudar i per últim intervenir (Marín, 2010).

A part d'aquest procés que realitzem, altres autors com Staub (2003) asseguren que la voluntat de realitzar comportaments que millorin el benestar dels altres depèn tant del grau de la nostra motivació, com de la nostra moralitat, dels trets cognitius, però sobretot de la nostra experiència personal. Com ja s'ha comentat anteriorment, hi ha una clara relació entre la vivència d'una experiència traumàtica o adversa amb la realització de conductes prosocials (Staub i Vollhardt, 2008; Vollhardt, 2009). Aquesta vivència en si és la que motiva indirectament a les persones a realitzar les conductes d'ajuda cap als altres (Frazier et al., 2013).

En el seu estudi Staub i Vollhardt (2008) anomenen a aquest concepte, "altruisme nascut del patiment" i amb aquest descriuen la motivació que tenen, les persones que han patit adversitats, per ajudar als altres, no només

perquè han viscut experiències adverses, sinó precisament perquè les han viscut. El supòsit principal d'aquest concepte és que el que motiva a les persones a desenvolupar conductes prosocials són les mateixes experiències, i no només els supòsits universals que aplicaríem a la resta de la població (Vollhardt, 2009).

Les úniques explicacions teòriques explícites que existeixen per a aquest fenomen són donades pel camp de la psicologia clínica, i en aquestes s'explica que es realitzen aquestes conductes, ja que s'utilitza l'ajuda com un mecanisme d'afrontament, la reconstrucció del significat després del trauma i el creixement posttraumàtic (Vollhardt, 2009). Midlarsky (1991) defensa que el fet de realitzar conductes prosocials és un mecanisme d'afrontament eficaç per persones que estan suportant un gran estrès, i que per tant, la superació d'aquesta situació mitjançant la conducta prosocials és la seva motivació per a realitzar aquestes conductes.

A part d'aquesta perspectiva clínica, Vollhardt (2009) també li dóna una perspectiva social, explicant que la motivació es podria derivar del fet de percebre una similitud, que es comparteixen experiències i que hi ha un destí comú amb les persones que es volen ajudar, creant així una mena de grup que afavoreix que hi hagi una major empatia i una presa de perspectiva amb les persones que formen aquests grup, fent així que sigui molt més probable que es puguin desenvolupar aquestes conductes d'ajuda.

1.5.3. La Personalitat

Bermúdez (1985, citat per Moreno et al., 2012) descriu la personalitat com "organització relativament estable d'aquelles característiques estructurals i funcionals, innates i adquirides sota les especials condicions del seu desenvolupament, que conformen l'equip peculiar i definitori de conducta amb la qual cada individu afronta les diferents situacions."

Un debat molt recurrent en l'estudi de les conductes prosocials és la discussió de la possible relació que hi ha entre certes característiques de personalitat i l'aparició de les conductes prosocials (Marín, 2010). Segons Gómez (1992), suggereix que la relació que hi ha entre la personalitat i la conducta prosocial canvia depenent del tipus de conducta prosocial que es realitzi.

Un dels primers teòrics que es va interessar per estudiar aquesta possible relació va ser Perry London (1970, citat per Vander Zanden, 1990) en els seus estudis on va entrevistar a alemanys que havien ajudat jueus durant l'Alemanya nazi, va comprovar que les persones que ajudaven tenien uns certs trets comuns. Aquests eren: un esperit aventurer, sentir-se marginats respecte a la societat en què vivien i una estreta identificació amb un progenitor de firmes conviccions morals. A més va veure que aquestes també sentien un cert grau d'empatia cap als jueus.

Molts dels estudis de la personalitat han posat el focus en la infància, estudiant les relacions que els nens i nenes tenen quotidianament amb els seus convivents. En un d'aquests estudis realitzat per López et al. (1998) es va concloure que la qualitat del vincle que es genera amb la mare, i tindre major apego són predictors de conductes prosocials i de la capacitat de generar empatia cap als altres.

Amb el desenvolupament del concepte "altruisme nascut del patiment", en el que es proposa un canvi psicològic de l'individu i que això li provoca que canvi la seva visió d'ell mateix i del món (Staub i Vollhardt, 2008; Tedeschi i Calhoun, 2004), es posa de rellevància que és un predictor significatiu entre els trets de personalitat, les persones obertes a l'experiència, ja que tenen tendència a experimentar aquest tipus de canvi i estar oberts a viure noves situacions (Staub i Vollhardt, 2008). Vollhardt (2009), proposa que les persones que han patit situacions traumàtiques són més propensos a canviar la seva visió sobre les víctimes i a comprendre el punt de vista d'aquestes, a diferència de les que no ho han patit.

1.5.4. Factors Socialitzadors

Les conductes prosocials poden ser potenciades o aplacades per contextos socialitzadors, sobretot en les primeres etapes de la vida (Redondo et al., 2013). La socialització és entesa com el medi en el qual es produeix la transferència de certes normes i regles a les persones (Marín, 2010).

Per Vander Zanden (1990), la socialització és l'acte d'interacció dels individus que desencadena les maneres de pensar, sentir i actuar necessàries per a l'òptim desenvolupament dels individus en la societat en què viuen. Marín

(2010) refuta la idea de Vander Zanden, afirmant que tota la conducta humana és el producte dels processos de socialització.

Pacheco i Saura (2010) afirmen que els tres factors que determinen la prosocialitat dels individus són: la socialització familiar, l'educació i la interacció entre els iguals.

Segons Luján (2007) el primer context on s'ocasiona la transmissió de normes, valors i models de comportament és la família. Gràcies a aquesta el nen se socialitza en la cultura a la qual pertany i adopta els components bàsics d'aquesta i també es desenvolupen les seves bases de personalitat. Per això és essencial fer un anàlisi de quins són els estils de criança i de com aquests poden afectar el nen/a en la infància i en el seu futur desenvolupament socioefectiu.

El model que representen els pares cap al propi fill, sent afectuosos i aplicant models de criança adequats i les accions que duen a terme cap a persones que necessiten ajuda, fomenta les accions prosocials en els seus fills (Richaud de Minzi et al., 2011).

També s'ha vist que quan hi ha un bon establiment de l'apego entre pares i fills, els nens/es són capaços d'extrapolar aquesta relació en altres contextos i per tant que desenvolupin millora habilitats socials (Plazas et al., 2010). Provocant així, que en el futur, aquest llaç que s'ha creat amb persones que rodegen el nucli familiar, afavoreixi comportaments prosocials (Garaigordobil, 2004). Això ens porta a la conclusió que les persones que tenen les necessitats afectives cobertes són més properes a realitzar aquests tipus de conductes, que no pas les persones que tenen certes carències emocionals. Un altre aspecte molt important de la socialització que cal comentar és la interacció amb els iguals durant l'època d'escolarització. Quan l'infant, per primer cop, surt de la bombolla familiar, i comença a desenvolupar les competències socials i a establir relacions. A través de les experiències directes i vicaries amb els seus iguals, els nens adquireixen importants habilitats cognitives, comportamentals i socials (Reijntjes et al., 2006).

En l'estudi realitzat per Plazas et al. (2010), on s'estudiava si les relacions que s'estableixen amb els iguals durant els anys d'escolarització correlacionen

amb les conductes prosocials, es va concloure que en general els nens populars són més prosocials, en canvi els nens rebutjats pels seus iguals són menys prosocials respecte a la mitjana (De Bruyn i Van den Boom, 2005; Hayes, 2000). Això és degut al fet que els nens populars, és a dir acceptats, solen tenir amistats més properes, tendeixen a ser més amistosos, graciosos i intel·ligents (Steinberg i Morris, 2001), són socialment confiats i responsables, en canvi, els nens rebutjats tenen valors inferiors a la mitjana en les mateixes variables (Wentzel, 1991). Tots aquests aspectes que es veuen influenciats i que es desenvolupen en edats escolars, influeixen en les possibles accions prosocials que els infants realitzaran o no.

1.6. La pandèmia de la COVID-19

L'inici del què posteriorment provocaria una pandèmia mundial i la vivència de situacions que marcarien a la població de tot el món, va iniciar a Wuhan, Xina. El 31 de desembre de 2019 la comissió municipal de salut de Wuhan va informar d'un conglomerat de casos de pneumònia, poc després es va determinar que això era causat per un nou coronavirus.

L'11 de gener es va detectar el primer cas fora de la Xina, a Tailàndia. Poc després, el 24 de gener, es detecta el primer cas a Europa. L'expansió va incrementar molt durant aquells dies, el que va provocar que el 30 de gener l'OMS, decretés l'estat d'emergència. L'11 de març la mateixa OMS va declarar la pandèmia mundial per coronavirus.

A Espanya el 15 de març de 2020 es va decretar un confinament domiciliari, amb l'objectiu de frenar els contagis massius que s'estaven produint. Aquest va durar noranta-vuit dies, fins al 21 de juny de 2020. Durant aquest període només es podia sortir de casa per a comprar menjar o medicines, anar a la feina si era estrictament necessari i acudir a emergències. En finalitzar el confinament domiciliari, es van establir unes mesures restrictives, que a mesura que passava el temps anaven alleugerint-se, l'anomenada desescalada.

Durant l'estiu es va viure el període més baix de contagis i de restriccions des que es va iniciar la pandèmia, però amb l'inici del nou curs la situació va

empitjorar i tant els contagis com les restriccions van augmentar. El 25 d'octubre es va decretar el toc de queda a tot l'estat espanyol, tot i que cada comunitat podia establir el seu horari de les 22 h fins a les 7 h. Actualment, la pandèmia del coronavirus encara no s'ha acabat i segueixen vigents diverses restriccions.

La situació viscuda ha sigut completament nova per a tota la població, i aquesta ha fet canviar el model de vida que hi havia abans. La pandèmia ha sacsejat la major part de la vida de la gent, deixant en gran precarietat tant l'economia, com la sanitat i la sociabilitat de gran part de la població. Això ha pogut provocar el canvi de valors, pensament, actituds i motivacions per part de la població, durant la vivència de tota aquesta situació que es podria qualificar de traumàtica.

2. Motivació personal sobre el tema escollit

Després de la realització dels quatre anys de la carrera de psicologia, el meu interès personal per l'estudi de la conducta humana, especialment la conducta social dirigida a ajudar als altres, ha incrementat considerablement.

A causa de la situació viscuda durant la pandèmia de la Covid-19, des dels mitjans de comunicació i la mateixa població s'ha especulat molt si la nostra actitud com a societat ha canviat. Un dels temes més comentats ha sigut si les persones ens hem tornat més altruistes o més egoistes degut a la vivència d'aquesta experiència. A partir d'aquí va sorgir la meua idea de fer un treball de final de grau que estudiés si realment les persones han incrementat la seva ajuda cap als altres, és a dir, les seves conductes prosocials, si aquestes s'han reduït o simplement no hi ha hagut un canvi prou significatiu.

L'estudi sobre aquests aspectes em genera una gran motivació, ja que considero que ens pot ajudar a conèixe'ns més com a societat i com a individus, dos aspectes que em susciten un gran interès.

Com ha societat el fet de viure una situació desconeguda i sobre la que no es té gaires precedents pot generar grans sentiments d'angoixa. És per això que considero que l'estudi de tots els factors que poden influenciar en aquesta

situació i tindre un coneixement més ampli del que està succeint, és de gran ajuda per a poder sobre portar millor aquests successos. Així doncs, també el fet de veure que davant de situacions traumàtiques o molt difícils, els éssers humans som capaços de treure la part positiva i ajudar-nos els uns als altres.

3. Context

Els subjectes participants en la investigació es trobaven en un context influenciat per la pandèmia de la COVID-19 que es va iniciar el març de 2020. És a dir, en el moment en què van contestar els qüestionaris, feia un any i dos mesos que es vivia aquesta situació.

Com que tots els participants residien a Espanya al moment de contestar les enquestes, feia un any que no es trobaven en confinament domiciliari, tot i que encara eren vigents restriccions com el toc de queda nocturn, les restriccions de mobilitat i el tancament de certs sectors com la restauració i l'oci. Aquestes restriccions variaven segons la comunitat autònoma de residència del subjecte.

En els qüestionaris se'ls feien preguntes que englobaven un marc temporal des de l'inici de la pandèmia fins al moment actual en què contestaven. Tot i això també es van incloure tres qüestions que preguntaven per aspectes anteriors a l'inici de la pandèmia.

4. Objectius

En la realització d'aquest treball s'han proposat diversos objectius. El principal és estudiar si s'ha produït un augment significatiu de la realització de les conductes prosocials a causa de la vivència de la pandèmia de la covid-19, considerant que aquesta va iniciar el març de 2020 i encara continua en l'actualitat.

També es vol estudiar quina ha sigut la motivació de les persones que han realitzat conductes prosocials durant la pandèmia. Basant-se en si aquesta ha sigut per interessos individuals, és a dir, que la persona que realitza l'acció ho fa per un benefici propi, o, si en canvi, ho fa per motius altruistes, per ajudar als altres sense obtenir un benefici.

Per últim, també es voldria fer una aproximació de quina és la personalitat que ha tendit a realitzar conductes prosocials segons les variables d'extraversió, responsabilitat, estabilitat emocional, amabilitat i obertura a l'experiència. I a més, si l'empatia és un factor determinant per a la realització d'aquesta.

Per això es plantegen les següents hipòtesis:

Hipòtesis 1: Arran de la pandèmia han incrementat les conductes prosocials.

Hipòtesis 2: Les conductes prosocials han incrementat degut a motivacions de benefici propi.

Hipòtesis 3: Les persones que han realitzat més conductes prosocials són les que mostren valors més alts d'empatia, i d'amabilitat (variable de personalitat).

5. Mètode

5.1. Participants

Els participants d'aquest estudi han estat 50 individus residents a Espanya, a continuació es presenten les seves característiques (taula 1).

Taula 1

Característiques dels participants

Variable	Nivell	Percentatge
Gènere	Dones	66%
	Homes	34%
Edat	de 18 a 25 anys	50%
	de 26 a 35 anys	24%
	de 46 a 55 anys	8%
	de 56 a 65 anys	8%
	de 36 a 45 anys	6%
	menys de 18 anys	4%

Nivell d'estudis	Estudis universitaris	60%
	Cicle superior	16%
	Batxillerat	12%
	Cicle formatiu	8%
	ESO	4%
Ocupació actual	Treballador/a	50%
	Estudiant	46%
	Desocupat/da	4%

5.2. Instruments

Els instruments utilitzats en el treball són: (Annex 1)

Qüestionari Conductes prosocials. El qüestionari que s'ha creat especialment per al treball consta de 20 preguntes, entre les quals n'hi ha dos de respostes curtes i 18 en les que les opcions ja estan predeterminades. Entre aquestes 18 es troben les preguntes sobre les característiques personals, tals com el gènere, l'edat i l'ocupació actual. Aquest qüestionari té la finalitat d'obtenir la informació necessària per verificar o rebutjar les hipòtesis plantejades en aquest treball.

Escala per el mesurament de la conducta prosocial en adults (Prosocialness Scale for Adults [PSA] de Caprara, Steca, Zelli i Capanna, 2005), en la seva versió traduïda a l'espanyol de Regner i Vignale (2008). Aquesta escala consta de 16 ítems amb cinc opcions de resposta tipo Likert (1 - *mai/quasi mai*, a 5 - *quasi sempre / sempre*). L'escala mesura les conductes prosocials d'adults i adolescents, i permet discriminar els subjectes prosocials dels que no ho són. Segons els autors de l'escala, els ítems que donen més informació per a realitzar la discriminació són el 3, 5, 7, 8, 10, 12 i 13, els que donen informació mitjana són el 4, 6 i 9, i els que proporcionen menys informació són l'1, 2, 11, 14, 15 i 16. Les dimensions que es mesuren són dos; Conducta prosocial (6 ítems), i Empatia i suport emocional (4 ítems). La seva confiabilitat s'ha mesurat mitjançant l'índex alfa de Cronbach, sent de .71 en la dimensió de Conducta prosocial i de .67 a la dimensió d'Empatia i suport emocional.

Bateria de personalitat prosocial (Prosocial Personality Battery [PSB] de Penner, Fritzsche, Craige i Freifeld, 1995), en la seva versió breu de la validació mexicana. Consta de 30 ítems amb cinc opcions de resposta tipo Likert (1- totalment en desacord, a 5- totalment d'acord). S'avaluen dos factors; 1) L'empatia orientada cap als altres. Tendència a sentir empatia, responsabilitat i preocupació per al benestar aliè (15 ítems). La seva confiabilitat s'ha mesurat mitjançant l'índex alfa de Cronbach, sent aquest de .71. 2) Disponibilitat per ajudar. Tendència a involucrar-se en activitats d'ajuda (8 ítems). L'índex alfa de Cronbach té un valor de .70.

Overall Personality Assessment Scale (OPERAS). Aquest és un test breu que consta de 40 ítems amb 5 opcions de resposta tipo Likert (1- completament en desacord, a 5- completament en acord). El qüestionari està basat en el model dels cinc grans factors de personalitat: 1-Extraversió (EX) que avalua el nivell de sociabilitat d'una persona, com la tendència a ser parlador, la preferència per situacions socials animades, etc. (7 ítems), amb una fiabilitat de 0,90; 2-Responsabilitat (RE) que avalua característiques com la planificació, l'organització, la meticulositat i l'eficàcia (7 ítems), amb una fiabilitat de 0,81; 3-Estabilitat Emocional (EE) que avalua la tendència a sentir calma, la poca tendència a sentir emocions negatives com l'ansietat, la inseguretat la tristesa o la por (7 ítems), amb una fiabilitat de 0,85; 4-Amabilitat (AM) que avalua la tendència a ser amable i de considerar els sentiments i drets dels altres en característiques com l'empatia, la cooperació, la franquesa i la confiança amb els altres (7 ítems), amb una fiabilitat de 0,73; 5-Opertura a l'experiència (AP) que avalua la disposició de les persones per a conèixer altres formes de pensar i l'interès per viure noves experiències amb característiques com la imaginació, la curiositat, l'interès per la cultura i l'art, etc. (7 ítems), amb una fiabilitat de 0,85.

Escala d'Empatia de Davis (Interpersonal Reactivity Index [IRI] de Davis, 1980, 1983). Consta de 28 ítems tipo Likert (1- no em descriu bé, a 5- em descriu molt bé). Aquests 28 ítems es distribueixen en quatre escales que mesuren quatre subescales del concepte global d'empatia: Presa de perspectiva (PT) (7 ítems); Fantasia (FS) (7 ítems); Preocupació Empàtica (EC) (7 ítems); i Malestar Personal (PD) (7 ítems). La fiabilitat de cada

subescala s'ha mesurat amb l'índex alfa de Cronbach. Els seus valors són de 0,56 en l'escala de Presa de perspectiva, 0,70 en la de Fantasia, 0,68 en la de Preocupació empàtica i 0,77 en el Malestar personal. Aquest instrument permet mesurar l'aspecte cognitiu i la reacció emocional de l'individu en adoptar una reacció empàtica gràcies a les subescales PT i FS. La presa de perspectiva indica l'habilitat del subjecte per comprendre el punt de vista de l'altra persona, i la subescala de fantasia avalua la capacitat imaginativa de les persones per posar-se en situacions fictícies. Les subescales EC i PD mesuren les reaccions emocionals dels subjectes davant les experiències negatives dels altres. La subescala EC avalua els sentiments dirigits a l'altre, com poden ser compassió, preocupació i afecte. La subescala PD avalua els sentiments dirigits a un mateix, com ansietat i malestar, quan el subjecte observa experiències negatives en els altres.

5.3. Procediment

La captació de participants s'ha dut a terme gràcies a la coneixença amb l'autora del treball, jo mateixa, on vaig demanar a persones del meu entorn que contestessin l'enquesta i posteriorment que la distribuïssin a persones del seu entorn, així aconseguint un total de 50 participant. La recollida de dades per al treball s'ha realitzat de manera online mitjançant l'eina que ofereix Google amb els seus formularis. Aquests es van fer arribar als participants mitjançant l'aplicació whatsapp. Una vegada els participants acabaven i enviaven el seu formulari, els resultats quedaven guardats a l'eina de Google, des de la qual es té un accés restringit i únic de la persona creadora del formulari, en aquest cas jo.

5.4. Anàlisi de dades

S'ha elaborat una base de dades que s'analitza mitjançant el programa estadístic SPSS versió 27.

Per donar resposta al primer objectiu, com que s'han de relacionar les respostes de dos ítems binaris (sí/no) s'ha realitzat una prova Xi-quadrat i una prova de Mc Nemar, que permet treballar amb dades aparellades.

En relació al segon objectiu, s'ha elaborat una taula de freqüències.

Per facilitar la visualització d'aquests resultats es presenten gràfics complementaris desenvolupats mitjançant el programa Excel.

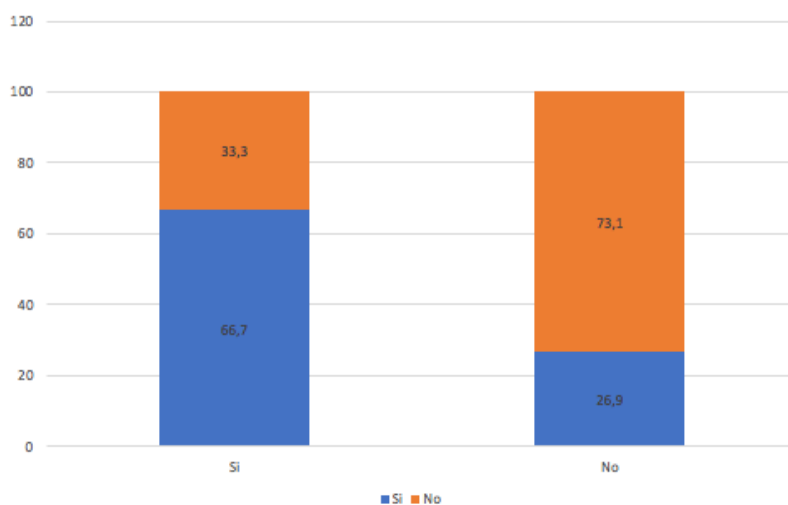
En referència al tercer objectiu, s'han calculat estadístics descriptius i s'han analitzat les associacions entre les escales d'empatia, personalitat i conducta prosocial fent servir el coeficient Rho d'Spearman, ja que s'ha vist, mitjançant la prova Kolmogorov-Smirnov, que les distribucions d'una part important de les escales no s'ajustaven a la distribució Normal. Finalment, tot i l'absència de normalitat, s'han desenvolupat models de regressió lineal múltiple (per passos) amb la finalitat de predir la conducta prosocial a partir de les escales d'empatia i de personalitat.

6. Resultats

Objectiu 1: Avaluat si han incrementat les conductes prosocials arran de la pandèmia

Figura 1

Gràfic de la realització de conductes prosocials abans i durant la pandèmia

S'observa una associació estadísticament significativa entre ajudar abans i durant la pandèmia ($\chi^2 = 7,94$, $p = ,005$). A la figura 1 destaca que gairebé un 70% de persones que fan conductes prosocials durant la pandèmia ja les feien abans. També es pot observar que un 33,3% han realitzat conductes prosocials durant la pandèmia, cosa que abans d'aquesta no feien. Un 73,1% han seguit sense realitzar cap conducta prosocial. I un 26,9% feien conductes prosocials abans, però no n'han realitzat durant la pandèmia.

D'altra banda, per avaluar si hi ha hagut canvis en les freqüències d'aquestes categories s'ha dut a terme una prova de Mc Nemar per dades aparellades (taula 2).

Taula 2

Diferències de la realització de conductes prosocials

		Conducta prosocial abans de la pandèmia		
		Si	No	Total
Conducta prosocial durant la pandèmia	Si	16	8	24
	No	7	19	26
Total		23	27	50

Els resultats indiquen que no hi ha hagut canvis significatius ($p=1$).

Objectiu 2: Avaluar si les conductes prosocials s'han produït per motivacions personals

La meitat dels subjectes de la mostra ($N=25$) no han realitzat conductes prosocials durant la pandèmia, per tant s'han exclòs d'aquesta avaluació.

Dels 25 subjectes que afirmen haver realitzat conductes prosocials durant la pandèmia, s'han analitzat les motivacions, que es presenten a la taula 3 i a la figura 1.

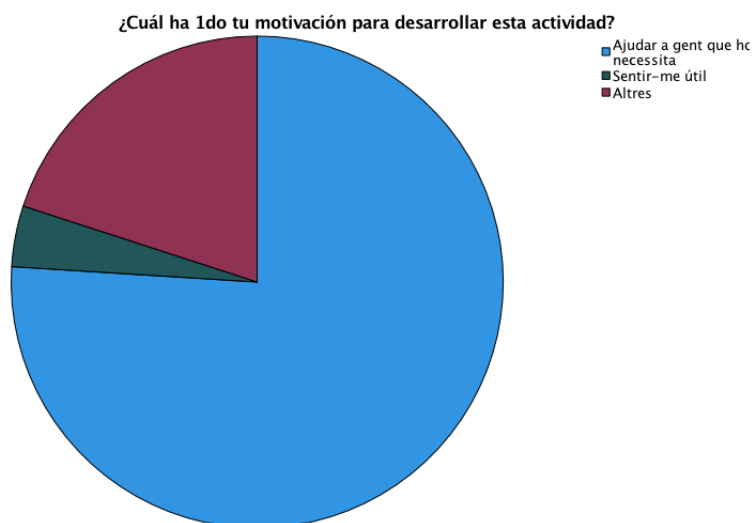
Taula 3

Freqüències i percentatges de motivacions per realitzar conductes prosocials

	Freqüència	Percentatge
Ajudar a gent que ho necessita	19	76
Sentir-me útil	1	4
Altres	5	20
Total	25	100

Figura 2

Respostes dels subjectes a la pregunta avaluada

El 75% dels subjectes afirmen realitzar conductes personals per a ajudar a la gent que ho necessita. El 4% per a sentir-se útil. I el percentatge restant, altres, són respostes que els mateixos subjectes van donar. Aquestes són: perquè ajudar a gent que ho necessita em fa créixer com a persona, per socialitzar amb el barri, per obligació moral i per aplicar els coneixements del meu perfil professional.

Objectiu 3: Avaluat la relació entre la conducta prosocial, l'empatia i la personalitat

En general, els histogrames (veure annex 2) i els estadístics de forma indiquen que les distribucions de les escales de conducta prosocial i empatia no s'ajusten a la normalitat, perquè presenten un elevat apuntament, que és molt destacable en l'escala de Conducta prosocial del PSA, en les escales de Disponibilitat i Empatia del PSB i en l'escala de Presa de perspectiva de l'IRI. Només l'escala de Fantasia i de Malestar personal de l'IRI no difereixen de la normalitat.

En el cas de l'Empatia i el suport emocional del PSA s'observa una tendència a l'efecte sostre, és a dir, un predomini de les puntuacions altes.

D'altra banda, les escales de personalitat sí que presenten una distribució ajustada a la normalitat.

Tenint en compte que una part important de les escales de conducta prosocial i empatia presenten distribucions esbiaixades s'ha considerat adient treballar amb la correlació no paramètrica Rho d'Sperman.

Taula 4

Correlacions no paramètriques

	IRI_PT	IRI_FS	IRI_EC	IRI_PD	EX	EE	RE	AM	AP
PSA_C	,429**	,29*	,068	-,654**	0,259	,199	,327*	,137	,384**
PSA_E	,452**	,438**	,363**	-,13	,123	,79	,216	,124	,248
PSB_D	,642**	,190	,384**	-,149	-,140	,411**	,136	,420**	,129
PSB_E	,515**	,260	,586**	-,258	,093	,082	,346*	,188	,303*

PSA_C: PSA_Conducta prosocial; PSA_E: PSA_Empatia i suport emocional; PSB_D: PSB_Disponibilitat; PSB_E: PSB_Empatia; IRI_PT: IRI_Presa de perspectiva; IRI_FS: IRIR_Fantasia; IRI_EC: IRI_Preocupació empàtica; IRI_PD: IRI_Malestar personal; EX: Extraversió; EE: Estabilitat emocional; RE: Responsabilitat; AM: Amabilitat; AP: Apertura a l'experiència

*: La correlació es significativa en el nivell 0,01

** : La correlació es significativa en el nivell 0,05

L'escala de Conducta prosocial del PSA correlaciona significativament amb l'escala de Presa de perspectiva de l'IRI amb un 0,429, és a dir, amb una força moderada. També correlaciona amb la Fantasia de l'IRI amb un 0,29, una força moderada-baixa. I amb el Malestar personal de l'IRI amb un -0,654, una força moderada-alta. També amb la Responsabilitat amb un 0,327 i amb l'Obertura a l'experiència amb un 0,384, les dues amb una força moderada-baixa. Totes aquestes correlacions són directes excepte la correlació amb l'escala de Malestar personal.

L'escala d'Empatia del PSA correlaciona significativament i de manera directa amb l'escala de Presa de perspectiva de l'IRI amb un 0,452, amb una força moderada. També de manera moderada amb la Fantasia de l'IRI amb un 0,438. I per últim amb la Preocupació Empàtica de l'IRI de manera moderada-baixa amb un 0,363.

L'escala de Disponibilitat del PSB correlaciona significativament i de manera directa amb l'escala de Presa de perspectiva de l'IRI amb un 0,642, és a dir, amb una força moderada-alta. També amb la Preocupació empàtica de l'IRI, amb un 0,384, amb una força moderada-baixa. I amb una força moderada amb l'Estabilitat emocional amb un 0,411 i amb l'Amabilitat amb 0,420.

L'escala d'Empatia del PSB correlaciona significativament i de manera directa amb l'escala de Presa de perspectiva de l'IRI amb un 0,515 i amb la Preocupació empàtica de l'IRI amb un 0,586, és a dir, les dues amb una força moderada. També correlaciona amb la Responsabilitat amb un 0,346 i amb l'Obertura a l'experiència amb un 0,303, les dues amb un força moderada-baixa.

En el cas de la Conducta prosocial avaluada amb el PSA, els dos predictors són el malestar personal de l'IRI i la Fantasia de l'IRI. Tots dos junts expliquen aproximadament el 51% de la variabilitat que presenta aquesta Conducta prosocial.

En el cas de la Disponibilitat del PSB només hi ha un predictor prou significatiu que és la Presa de perspectiva de l'RIR. Aquest predictor sol explica el 46% de la variabilitat de la Disponibilitat.

Tot i que la mostra és petita (N=50) i no totes les distribucions s'ajusten a la normalitat, s'han volgut plantejar models de regressió múltiple per conèixer quines variables poden funcionar com a predictors de la conducta prosocial. El model de regressió lineal múltiple s'ha elaborat introduint com a possibles predictors totes les escales de l'IRI i els trets de Personalitat, sobre la variable criteri conducta prosocial. S'ha fet servir el mètode per passos i els resultats es mostren a la taula 5.

Taula 5

Taula de regressió de les variables predictores sobre la conducta prosocial (criteri)

Models i variables	Models					Coeficients no estandarditzats				Coeficients estandarditzats
	R	R2	R2 ajustat	Canvi en R2	Significació	B	Des. Error	t	Significació	Beta
Model-1	,596 a	,356	,342	,356	<,001					
Model-2 IRI_PD IRI_FS	,726 b	,528	,508	,172	<,001	23,49 -,346 ,214	1,47 ,054 ,052	15,98 -6,37 4,14	<,001 <,001 <,001	 -,642 ,417
Model-3 IRI_PT	,686 c	,471	,460	,471	<,001	39,47 ,660	2,53 ,101	15,62 6,53	<,001 <,001	 ,686

a. Predictors: (Constant), IRI_ Malestar_ personal/ b. Predictors: (Constant), IRI_ Malestar_ personal, IRI_ Fantasia/ c. Predictors: (Constant), IRI_ Presa_ perspectiva/ Model 2: a. Variable dependent: PSA_ Conducta_ prosocial/ Model 3: Variable dependent: PSB_ Disponibilitat

7. Discussió

En relació amb la primera hipòtesi, no s'ha pogut confirmar un increment de la conducta prosocial durant la pandèmia, ja que el percentatge de subjectes que ha començat a fer conductes prosocials es veu compensat per un percentatge similar que n'ha deixat de fer. El 33,3% abans de la pandèmia no havia realitzat cap conducta prosocial, i durant aquesta sí. En canvi, amb el 26,9% ha passat tot el contrari, abans en feia i durant la pandèmia no.

Aquest resultat va en contra de la literatura prèvia que assenyala que les situacions traumàtiques incrementen la realització de conductes prosocials (Vollhardt, 2009; Staub i Vollhardt, 2008; Tedesechi i Calhoun, 2004; Mc Farland i Alvaro, 2000). Una possible explicació d'aquesta discrepància, o d'aquest resultat imprevist és que les situacions traumàtiques que han analitzat els estudis en els quals basa el treball, no són comparables a la situació viscuda per la població durant la pandèmia.

En la literatura els estudis es basen en experiències molt colpidores, com els atacs terroristes de l'11 de setembre als Estats Units, supervivents de l'Holocaust, persones que han participat en una guerra, nens que han estat victimitzats o persones molt properes a algú que ha comès suïcidi. Considero que aquestes experiències no poden ser comparables al fet d'haver viscut la pandèmia tal com s'ha viscut entre la població Espanyola.

L'única aproximació possible a aquests tipus d'experiències seria haver patit el coronavirus amb una greu simptomatologia, que algú molt proper al subjecte hagi mort sense que s'hagin pogut acomiadar, o algun cas similar als descrits. Per això, tot i que hi ha hagut un canvi de conducta en aproximadament un 30% dels subjectes, aquest no és prou significatiu per atribuir-ho al fet d'haver viscut una pandèmia.

També cal comentar que l'avaluació de la primera hipòtesi s'ha realitzat a partir de la resposta de dues preguntes del qüestionari creat especialment per a aquest treball. No s'ha avaluat amb la profunditat necessària que permetria veure si la hipòtesi plantejada segueix la línia de la literatura utilitzada. Això és degut a que no s'ha passat un pre-test a causa de la impossibilitat de predir el que succeiria.

La segona hipòtesis s'ha avaluat a partir de la meitat dels subjectes, que són els que han realitzat conductes prosocials durant la pandèmia. El 76%

d'aquests ha expressat que la seva motivació ha sigut ajudar als que ho necessiten i per tant no ho classificaríem com una motivació altruista. El 24%, en canvi, expressa que ho ha fet per sentir-se útil, perquè ajudar a gent que ho necessita el fa créixer com a persona, per socialitzar amb el barri, per obligació moral i per aplicar els coneixements del seu perfil professional. Totes aquestes respostes les podríem classificar com a motivació personal de benefici propi.

Segons la literatura utilitzada, els subjectes realitzen conductes prosocials després d'haver patit una experiència traumàtica i és aquesta mateixa la que els motiva a fer-ho (Frazir et al, 2013; Staub i Vollhardt, 2008; Vollhardt, 2009). Mitjançant la realització de conductes prosocials, els subjectes són capaços de donar una nova visió, i buscar un nou significat a la seva vida (Oulanova, 2014), és a dir, experimenten un benestar pel fet de realitzar la conducta prosocial (Weinstein i Ryan, 2010). Per tant es podria concloure, que no realitzen les conductes prosocials per un simple altruisme, per beneficiar a l'altra, sinó que ho fan perquè aquestes són un mecanisme d'afrontament eficaç que ajuda a reflexionar sobre l'experiència i a adaptar-se després de la vivència d'aquesta, i aquests fets són el que motiven a realitzar les conductes d'ajuda (Midlarsky, 1991; Abel et al., 2014). També caldria destacar que autors com Vollhardt (2009), afegixen als supòsits anteriors, que un altre interès que motivaria a les persones a realitzar conductes d'ajuda després d'aquestes situacions, és el fet de percebre una similitud i que es comparteixen experiències. Creant així una mena de grup, fent que augmenti l'empatia i la presa de perspectiva amb les persones que formen part d'aquest grup.

Això indica que els resultats obtinguts a partir de l'enquesta no concorden amb la literatura. Una possible explicació de la discordança és que la pregunta realitzada a l'enquesta consta d'un elevat grau de desitjabilitat social. Aquest es basa en el fet que certes alternatives de resposta en certs ítems siguin socialment més convenients o desitjables que altres. Això provoca que certes persones tendixin a triar aquestes alternatives independentment del seu nivell en l'ítem per el qual es pregunta (Burga i Ecurra, 2017).

Es produeix aquest biaix, ja que a la pregunta, Quina és la teva motivació per a realitzar la conducta prosocial?, és probable que els subjectes responguin

depenent de quin creuen que és la resposta més acceptada per a la societat, i no verdaderament amb quin a sigut el seu motiu per ha fer les conductes.

Respecte a la tercera hipòtesis, s'ha pogut verificar que les persones que han realitzat més conductes prosocials durant l'experiència viscuda, són aquelles que tenen nivells més alts d'empatia. La relació existent i molt significativa de les subescales de l'IRI de Malestar personal i Fantasia amb la subescala de Conductes personals del PSA, i de la subescala de l'IRI de Presa de perspectiva amb la subescala de Disponibilitat del PSB, és prou rellevant per acceptar la hipòtesi plantejada. Aquesta concorda amb la literatura exposada al treball on s'afirma que la vivència d'experiències traumàtiques provoca que augmentin els nivells d'empatia i que gràcies a aquests, es realitzen més conductes prosocials (Lim i DeSteno, 2016; McCromack i Josph 2013; Poulin et al., 2009; Staub i Vollhardt, 2008). Vollhardt (2009), parla més concretament i destaca la Presa de perspectiva i la seva relació amb la realització de conductes prosocials.

Respecte a la segona part de la hipòtesi, on es planteja que la variable de personalitat Amabilitat és un tret que presenten les persones que realitzen més conductes prosocials, es podria acceptar en part. Els resultats obtinguts mostren com el tret de personalitat Amabilitat correlaciona significativament amb la subescala de Disponibilitat del PSB, en canvi, no ho fa amb la subescala de Conducta prosocial del PSA. Això es podria explicar, ja que la subescala Disponibilitat mesura la disponibilitat per ajudar, la tendència a involucrar-se en activitats d'ajuda, i podríem dir que les persones que presenten un tret de personalitat com l'Amabilitat d'es d'un inici ja estan disposades. Els trets que correlacionen significativament amb la subescala de Conducta Prosocial són la Responsabilitat que avalua característiques com la planificació, l'organització, la meticulositat i l'eficàcia, i l'Obertura a l'experiència que avalua la disposició de les persones per a conèixer altres formes de pensar i l'interès per viure noves experiències.

Per tant, es podria diferenciar dient que puntuar alt amb un tret de personalitat com l'Amabilitat, es relaciona amb la Disponibilitat perquè des d'un inici les persones ja estan disposats a ajudar. En canvi, les persones que puntuen alt en Responsabilitat, és a dir, que són eficaces, meticuloses i planifiquen els esdeveniments, i també en Obertura a l'experiència, amb

interès de viure noves experiències i altres formes de pensar, no es que estiguin disposades a ajudar d'es d'un inici, però la suma dels seus trets de personalitat fa que acabin realitzant més conductes prosocials.

Aquests resultats, tot i que no són els que es plantejaven a la hipòtesi, concorden amb una part de la literatura proposada per Staub i Vollhardt (2008) on suggereixen que les persones obertes a l'experiència, tenen més tendència a experimentar canvis en la seva visió d'ells mateixos i del món després de patir experiències traumàtiques, i que per tant estan més disposats a viure noves experiències, les quals poden estar vinculades amb la realització de conductes prosocials. Relacionat amb aquest tret de personalitat, Perry London (1970) al seu estudi sobre les persones que van ajudar als jueus durant l'Alemanya nazi, destaca que un dels trets característic de personalitat és l'esperit aventurer, estretament lligat al concepte d'Obertura a l'experiència del que parlem en el treball.

8. Conclusions

El present treball ha permès analitzar les relacions entre l'empatia, la personalitat i la conducta prosocial, així com analitzar l'impacte que la pandèmia ha pogut tenir en la conducta prosocial, i la possible motivació que hi pot haver per a realitzar tals conductes.

Tot i que no s'ha pogut confirmar que la pandèmia hagi pogut modificar la freqüència de la conducta prosocial o que hagi tingut un impacte directe en la realització d'aquesta, s'ha evidenciat la relació que hi ha entre empatia i conducta prosocial. Les persones que tenen tendència a puntuar més alt en les escales d'empatia són també les que tenen tendència a presentar més conductes prosocials.

Relacionat amb la personalitat, també cal destacar que les persones que presenten trets de personalitat com la Responsabilitat i l'Obertura a l'experiència són aquelles que tendeixen a realitzar més conductes prosocials, i el tret de l'Amabilitat es veu relacionat amb la disposició a realitzar tals conductes.

A partir d'aquest treball, per tant, es pot concloure que cal incrementar els nivells d'empatia en les persones, treballant la intel·ligència emocional, afavorint així que és creí una societat més ajudadora.

Una de les motivacions per a fer aquest treball va ser conèixer més variables de com la pandèmia havia afectat les persones, perquè considero que com més coneixement es té d'una situació hi ha més material per a poder superar-la de manera positiva. Tot i que no s'ha extret informació directa sobre la situació, les conclusions obtingudes també es poden aplicar en aquesta. S'ha vist en la literatura utilitzada que quan la gent es sent part del col·lectiu al qui li ha succeït algun esdeveniment advers, i es desenvolupa una presa de perspectiva, respecte a les persones que formen part d'aquest grup, és molt més probable que es realitzin conductes d'ajuda. Per això, seria molt interessant potenciar aquests sentiments de col·lectiu i societat, així doncs s'incrementarien les possibilitats que davant d'experiències difícils, com la viscuda amb la pandèmia de la COVID, la gent s'ajudi més entre ella.

9. Aplicabilitat

El fet d'haver pogut constatar que les persones que tenen nivells més alts d'empatia realitzen més conductes prosocials, pot ser un bon indicador perquè des de la infància es treballi amb els nens per a desenvolupar la seva capacitat empàtica, mitjançant la intel·ligència emocional. Així doncs, s'aconseguiria tenir una societat amb uns nivells més alts de conductes prosocials, que resultaria en una societat més cohesionada, solidària i harmònica.

10. Limitacions

Al llarg de la realització del treball m'he topat amb diverses limitacions, de les quals en voldria destacar de dos en particular. La primera i més important es produeix degut a que no es podia predir que es produiria una situació com la que s'ha viscut a causa de la pandèmia de la COVID-19. Per tant, no s'ha pogut passar un pretest per mesurar les conductes prosocials dels participants abans de la pandèmia, per després comparar-les amb les que s'han produït durant la pandèmia. Per això, l'anàlisi d'aquesta hipòtesi s'ha realitzat mitjançant la informació que s'ha obtingut de preguntar als participants per la realització de conductes prosocials abans de la pandèmia i durant aquesta. Des del punt de vista de la validesa interna, sóc conscient que aquesta comparació no és la més fiable, però donades les circumstàncies és l'única comparació que es podia fer per poder aportar resultats que permetessin donar respostes a les hipòtesis plantejades en el treball.

L'altre principal limitació és el cas sense precedent pròxim que s'ha produït amb la pandèmia mundial. Hi ha poca informació publicada que parli de factors relacionats entre la conducta prosocial i la pandèmia de la COVID-19 o algun altre cas que se li assembla. Això ha produït que la recerca d'informació sigui més costosa i que hagi hagut de basar-me en situacions de ciris, no iguals, però similars.

L'última limitació, molt més menor, es va produir durant la recerca dels instruments per mesurar les variables que volia estudiar en el treball. Alguns dels instruments que volia utilitzar no estaven disponibles i els vaig haver de demanar als autors originals dels articles científics, dels quals només una autora em va facilitar el test.

11. Pressupost

En relació a l'estimació de recursos de temps i economia, cal destacar que el treball s'ha realitzat amb poques despeses, ja que l'accés a l'eina utilitzada per la realització dels qüestionaris, el programa d'anàlisi dels resultats i els subjectes utilitzat per l'estudi, s'ha produït sense cap cost.

La despesa s'ha produït en el temps invertit que ha sigut de bastants hores.

Taula 6

Despeses del temps invertit

Costos	Concepte		Quantitat	Preu unitat	Total €
Directes	Qüestionaris	Temps per a realitzar-los	5h	0,50 €/min	150€
	Resultats	Temps per analitzar-los	6h	0,75€/min	270€
	Realització	Temps que m'ha portat el projecte	50h	0,75€/min	2.250€
Indirectes	Ordinadors		57h	1,50€/min	85,5€
	Mòbil	Enviar els qüestionaris	2h	1€/min	2€
Total					2.757,5€

12. Bibliografía

- Barford, K. A., Pope, J. B., Harlow, T. F., & Hudson, E. P. (2014). Predicting empathy and prosocial behavior: who cares and when? *Psi Chi Journal of Psychological Research*, 19(4).
- Beck, A., Hastings, R. P., Daley, D., & Stevenson, J. (2004). Pro-social behaviour and behaviour problems independently predict maternal stress. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 29(4), 339-349.
- Betancourt, M., & Londoño, C. (2017). Factores sociodemográficos y psicosociales que diferencian la conducta prosocial y el acoso escolar en jóvenes. *Informes Psicológicos*, 17(1), 159-176.
- Broidy, L., Cauffman, E., Espelage, D. L., Mazerolle, P., & Piquero, A. (2003). Sex differences in empathy and its relation to juvenile offending. *Violence and victims*, 18(5), 503-516.
- Caprara, G. V., Steca, P., Zelli, A., & Capanna, C. (2005). A new scale for measuring adults' prosocialness. *European Journal of psychological assessment*, 21(2), 77-89.
- Correa Duque, M. C. (2017). Aproximaciones epistemológicas y conceptuales de la conducta prosocial. *Revista del Instituto de Estudios en Educación Universidad del Norte*, 27, 1-21.
- Craig, J. M., Narvey, C., Yang, J., Wolff, K. T., Baglivio, M., & Piquero, A. R. (2021). The interrelationship between empathy and adverse childhood experiences and their impact on juvenile recidivism. *Youth Violence and Juvenile Justice*, 19(1), 45-67.
- Darley, J. M., & Latané, B. (1968). Bystander intervention in emergencies: diffusion of responsibility. *Journal of personality and social psychology*, 8(4p1), 377.
- Davis, M. H. (1980). A multidimensional approach to individual differences in empathy.
- Davis, M. H. (1983). Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal of personality and social psychology*, 44(1), 113.
- De Bruyn, E. H., & Van Den Boom, D. C. (2005). Interpersonal behavior, peer popularity, and self-esteem in early adolescence. *Social development*, 14(4), 555-573.

- De Minzi, M. C. R., Lemos, V., & Mesurado, B. (2011). Relaciones entre la percepción que tienen los niños de los estilos de relación y de la empatía de los padres y la conducta prosocial en la niñez media y tardía. *Avances en psicología latinoamericana*, 29(2), 330-343.
- Durkheim, É. (1968). *Las formas elementales de la vida religiosa*: Buenos Aires: Schapire.
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., Guthrie, I. K., & Reiser, M. (2000). Dispositional emotionality and regulation: their role in predicting quality of social functioning. *Journal of personality and social psychology*, 78(1), 136.
- Eisenberg, N. (2006, October). Empathy-related responding and prosocial behaviour. In *Novartis Foundation Symposium* (Vol. 278, p. 71). Chichester; New York; John Wiley; 1999.
- Epps, S. R., Park, S. E., Huston, A. C., & Ripke, M. (2003). Psychometric analyses of the Positive Behavior Scale in the new hope project and the Panel Study of Income Dynamics. *Washington, DC*, 3, 12-13.
- Frazier, P., Greer, C., Gabrielsen, S., Tennen, H., Park, C., & Tomich, P. (2013). The relation between trauma exposure and prosocial behavior. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 5(3), 286.
- Fuertes, F. C. (1985). *Altruismo y conducta de ayuda: una taxonomía de episodios sociales* (Doctoral dissertation, Universidad Complutense de Madrid).
- González Portal María Dolores. (1992). *Conducta prosocial : evaluación e intervención* (Ser. Manuales (morata). Morata.
- Gregory, A. M., Light-Häusermann, J. H., Rijdsdijk, F., & Eley, T. C. (2009). Behavioral genetic analyses of prosocial behavior in adolescents. *Developmental science*, 12(1), 165-174.
- Griese, E. R., & Buhs, E. S. (2014). Prosocial behavior as a protective factor for children's peer victimization. *Journal of youth and adolescence*, 43(7), 1052-1065.
- Griskevicius, V., Tybur, J. M., Sundie, J. M., Cialdini, R. B., Miller, G. F., & Kenrick, D. T. (2007). Blatant benevolence and conspicuous consumption: When romantic motives elicit strategic costly signals. *Journal of personality and social psychology*, 93(1), 85.

- Hardy, S. A., Carlo, G., & Roesch, S. C. (2010). Links between adolescents' expected parental reactions and prosocial behavioral tendencies: The mediating role of prosocial values. *Journal of Youth and Adolescence, 39*(1), 84-95.
- Haroz, E. E., Murray, L. K., Bolton, P., Betancourt, T., & Bass, J. K. (2013). Adolescent resilience in Northern Uganda: The role of social support and prosocial behavior in reducing mental health problems. *Journal of Research on Adolescence, 23*(1), 138-148.
- Hayes, S. (2000). Peer assessment of children's prosocial behavior. *Journal of moral education, 29*(1), 47-60.
- Jolliffe, D., & Farrington, D. P. (2004). Empathy and offending: a systematic review and meta-analysis. *Aggression and Violent Behavior, 9*(5), 441-476.
- Knafo, A., & Plomin, R. (2006). Prosocial behavior from early to middle childhood: genetic and environmental influences on stability and change. *Developmental psychology, 42*(5), 771.
- Landazabal, M. G. (2000). Un estudio correlacional de las cogniciones prejuiciosas con diversas conductas sociales y con rasgos de personalidad. *Anuario de psicología/The UB Journal of psychology, 39*-57.
- Landazabal, M. G. (2004). Intervención psicológica en la conducta agresiva y antisocial con niños. *Psicothema, 16*(3), 429-435.
- Lim, D., & DeSteno, D. (2016). Suffering and compassion: The links among adverse life experiences, empathy, compassion, and prosocial behavior. *Emotion, 16*(2), 175-182.
- López, F., Apodaca, P., Etxebarria, I., Fuentes, M. J., & Ortiz, M. J. (1998). Conducta prosocial en preescolares. *Infancia y aprendizaje, 21*(82), 45-61.
- Loudin, J. L., Loukas, A., & Robinson, S. (2003). Relational aggression in college students: Examining the roles of social anxiety and empathy. *Aggressive Behavior: Official Journal of the International Society for Research on Aggression, 29*(5), 430-439.
- Luján, D. P., Expósito, A. E. V., & García, C. E. R. (2007). La influencia de la amistad en la formación de cualidades morales en escolares cubanos de 9 y 10 años. *Revista Iberoamericana de Educación, 42*(1), 1-13.

- Marín Escobar, J. C. (2010). Revisión Teórica Respecto a las Conductas Prosociales. Análisis para una Reflexión. *Psicogente*, 13(24), 369–388.
- Martí Vilar, M. (Octubre, 2011). Bases teóricas de la prosocialidad. En E. Figueroa (Presidente), *Educación para la Responsabilidad Social: Estrategias de Enseñanza y Evaluación*. Conferencia llevada a cabo en el IV Congreso Internacional en la Universidad de Concepción, Concepción, Chile.
- Martorell, C., González, R., Ordóñez, A., & Gómez, O. (2011). Estudio confirmatorio del Cuestionario de Conducta Prosocial (CCP) y su relación con variables de personalidad y socialización. *Revista Iberoamericana de Diagnóstico y Evaluación-e Avaliação Psicológica*, 2(32), 35-52.
- McCormack, L., & Joseph, S. (2013). Psychological growth in humanitarian aid personnel: Reintegrating with family and community following exposure to war and genocide. *Community, Work & Family*, 16(2), 147-163.
- McFarland, C., & Alvaro, C. (2000). The impact of motivation on temporal comparisons: Coping with traumatic events by perceiving personal growth. *Journal of personality and social psychology*, 79(3), 327.
- Mestre Escrivá, V., Frías Navarro, M. D., Samper, P., & Tur, A. M. (2002). Adaptación y validación en población española del PROM: una medida objetiva del razonamiento moral prosocial.
- Midlarsky, E. (1991). Helping as coping.
- Molero, C., Candela, C., & Cortés, M. T. (1999). La conducta prosocial: una visión de conjunto. *Revista latinoamericana de psicología*, 31(2), 325-353.
- Moñivas Lázaro, A. (1996). La conducta prosocial. *Cuadernos de Trabajo Social*, 9, 125-142.
- Moreno, J. B., María, P. G. A., Antonio, R. C. J., Pilar, S. S., & Beatriz, R. L. (2012). *Psicología de la personalidad*. Editorial UNED.
- Olivar, R. R., & Sol, N. (1998). *Educación prosocial de las emociones, valores y actitudes positivas: para adolescentes en entornos familiares y escolares*. Blume.

- Oulanova, O., Moodley, R., & Seguin, M. (2014). From suicide survivor to peer counselor: Breaking the silence of suicide bereavement. *OMEGA-Journal of death and dying*, 69(2), 151-168.
- Pacheco, J. R., & Saura, C. J. I. (2010). Diferencias de género y curso académico en la conducta prosocial en estudiantes de educación secundaria. *Revista Investigum IRE Ciencias Sociales y Humanas*, 1(1), 10-23.
- Páez, D., Rimé, B., & Basabe, N. (2005). Un modelo socio-cultural de los rituales: efectos de los traumas colectivos y procesos psicosociales de afrontamiento con referencia a las manifestaciones del 11-M. *Revista de Psicología Social: International Journal of Social Psychology*, 20, 369-385.
- Penner, L. A., Fritzsche, B. A., Craiger, J. P., Freifeld, T. R., Butcher, J. N., & Spielberger, C. D. (1995). Measuring the prosocial personality. *Advances in personality assessment*, 10, 147-163.
- Piff, P. K., Kraus, M. W., Côté, S., Cheng, B. H., & Keltner, D. (2010). Having less, giving more: the influence of social class on prosocial behavior. *Journal of personality and social psychology*, 99(5), 771.
- Plazas, E. A., Morón Cotes, M. L., Santiago, A., Sarmiento, H., Ariza López, S. E., & Patiño, C. D. (2010). Relaciones entre iguales, conducta prosocial y género desde la educación primaria hasta la universitaria en Colombia. *Universitas Psychologica*, 9(2), 357-369.
- Poulin, M. J., Silver, R. C., Gil-Rivas, V., Holman, E. A., & McIntosh, D. N. (2009). Finding social benefits after a collective trauma: perceiving societal changes and well-being following 9/11. *Journal of Traumatic Stress*, 22(2), 81-90.
- Redondo, J., & Inglés, C. (2009). Conducta prosocial, atribuciones, causales y rendimiento académico en estudiantes. *San Juan de Pasto: Institución Universitaria CESMAG*.
- Redondo Pacheco, J., Rueda Rueda, S., & Amado Vega, C. (2013). Conducta Prosocial: Una Alternativa de las Conductas Agresivas. *Investigum IRE: Ciencias Sociales y Humanas*, 4(1), 234-247.
- Reijntjes, A., Stegge, H., & Meerum Terwogt, M. (2006). Children's coping with peer rejection: The role of depressive symptoms, social

- competence, and gender. *Infant and Child Development: An International Journal of Research and Practice*, 15(1), 89-107.
- Schuster, M. A., Stein, B. D., Jaycox, L. H., Collins, R. L., Marshall, G. N., Elliott, M. N., & Berry, S. H. (2001). A national survey of stress reactions after the September 11, 2001, terrorist attacks. *New England Journal of Medicine*, 345(20), 1507-1512.
- Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. In *Advances in experimental social psychology* (Vol. 25, pp. 1-65). Academic Press.
- Sobral, J., Romero, E., Luengo, Á., & Marzoa, J. (2000). Personalidad y conducta antisocial: amplificadores individuales de los efectos contextuales. *Psicothema*, 12(4), 661-670.
- Spreng, R. N., McKinnon, M. C., Mar, R. A., & Levine, B. (2009). The toronto empathy questionnaire: scale development and initial validation of a factor-analytic solution to multiple empathy measures. *Journal of Personality Assessment*, 91(1), 62-71.
- Staub, E., & Ervin, S. (2003). *The psychology of good and evil: Why children, adults, and groups help and harm others*. Cambridge University Press.
- Staub, E., & Vollhardt, J (2008). Altruism born of suffering: the roots of caring and helping after victimization and other trauma. *American Journal of Orthopsychiatry*, 78(3), 267-280.
- Steinberg, L., & Morris, A. S. (2001). Adolescent development. *Annual review of psychology*, 52(1), 83-110.
- Tedeschi, R. G., & Calhoun, L. G. (2004). Posttraumatic growth: Conceptual foundations and empirical evidence. *Psychological inquiry*, 15(1), 1-18.
- Trivers, R. L. (1971). The evolution of reciprocal altruism. *The Quarterly review of biology*, 46(1), 35-57.
- Vander Zanden, J. W. (1986). Manual de psicología social. In *Manual de psicología social* (pp. 697-697).
- Vigil-Colet, A., Morales-Vives, F., Camps, E., Tous, J., & Lorenzo-Seva, U. (2013). Development and validation of the overall personality assessment scale (operas). *Psicothema*, 25(1).

- Vollhardt, J. R. (2009). Altruism born of suffering and prosocial behavior following adverse life events: a review and conceptualization. *Social Justice Research, 22*(1), 53-97.
- Warneken, F., & Tomasello, M. (2009). The roots of human altruism. *British Journal of Psychology, 100*(3), 455-471.
- Weinstein, N., & Ryan, R. M. (2010). When helping helps: autonomous motivation for prosocial behavior and its influence on well-being for the helper and recipient. *Journal of personality and social psychology, 98*(2), 222.
- Wentzel, K. R. (1991). Relations between social competence and academic achievement in early adolescence. *Child development, 62*(5), 1066-1078.

13. Annexes

Annexa 1

Qüestionari Conductes prosocials

Me llamo Marina Llurba, soy estudiante de cuarto de Psicología de la Universidad Rovira i Virgili de Tarragona.

Este cuestionario forma parte de mi trabajo de final de grado que tiene el objetivo de estudiar las conductas prosociales durante la pandemia del COVID-19.

Bases del CONSENTIMIENTO INFORMADO:

Este cuestionario es completamente anónimo y confidencial. Los datos obtenidos se usarán únicamente para fines académicos y de investigación. Responda con completa sinceridad a todas las preguntas, acercándose a la respuesta que mejor lo describa. No hay respuestas ni correctas ni incorrectas. Su participación en este cuestionario es voluntaria, es libre de detener su participación en cualquier momento del estudio.

Cualquier duda o consulta puede dirigirla a mi correo: marina.llurba@estudiants.urv.cat

¿Acepta participar en el siguiente estudio?

- Si
- No

Género con el que te identificas

- Mujer
- Hombre
- No binario

Edad

- Menor de 18
- De 18 a 25
- De 26 a 45
- De 36 a 45
- De 46 a 55
- De 56 a 65
- De 66 a 75
- Más de 75

Nivel de estudios

- Sin estudios
- Bachillerato
- Ciclo superior
- ESO
- Ciclo formativo
- Estudios universitarios

Ocupación actual

- Estudiante
- Desocupado/A
- Trabajador/a
- Jubilado/a

Entendiendo la época de la pandemia del COVID-19 desde marzo de 2020 hasta la actualidad

¿Consideras que durante la época de pandemia tienes más horas desocupadas? Horas del día que no las destinas a hacer ninguna tarea en concreto

- Si
- Igual que antes de la pandemia
- No

¿En algún momento de la pandemia te has sentido poco productivo o inútil porque no podías ayudar a la gente en esta situación?

- Si
- No

¿Durante la pandemia has realizado alguna conducta prosocial? (Conducta prosocial: Conducta voluntaria dirigida a beneficiar/ayudar a los demás, exista o no un beneficio propio)

- Si
- No

¿Cuál ha sido esta conducta prosocial?

¿Has realizado esta conducta individualmente o mediante una entidad?

- Individualmente
- Mediante una entidad

¿A quien va destinada tu conducta prosocial?

- Familiares
- Colectivo sanitario
- Amigos
- Población en general
- Colectivo social

¿Cuántas horas a la semana te ocupa o te ha ocupado esta actividad?

- Menos de 2h
- De 7h a 14h
- De 2h a 7h
- Más de 14h

¿Cómo te surgió la idea de realizar esta ayuda?

- Escuché que había gente que ayudaba y pensé en hacerlo yo también
- Me sentí mal por no ayudar como otra gente lo estaba haciendo
- Tenía gente próxima que necesitaba mi ayuda
- Me lo propusieron y acepté

- Otros

¿Cuál ha sido tu motivación para desarrollar esta actividad?

- Para ayudar a gente que lo necesita
- Para ocupar mi tiempo
- Para sentirme útil
- Otros

¿Cuándo realizaste la conducta, cual era tu ocupación?

- Estudiante
- Trabajador/a
- Desocupado/A
- Jubilado/a

¿Si no has realizado ninguna conducta prosocial, has pensado en realizar alguna?

- Si
- No

Si la respuesta anterior es si, ¿Por qué motivo no la has realizado?

- No tengo tiempo
- No tengo los recursos necesarios
- Por miedo a contagiarme
- Tengo la idea, pero no sé cómo ponerla en practica
- Lo pensé durante unos días, pero después lo dejé pasar
- Otros

Antes de la pandemia, ¿Habías realizado alguna conducta prosocial?

(Conducta prosocial: Conducta voluntaria dirigida a beneficiar/ayudar a los demás, exista o no un beneficio propio)

- Si
- No

Si la respuesta anterior es si, ¿Cuál fue esta actividad?

¿Cuál fue tu motivación para desarrollar esta actividad?

- Para ayudar a gente que lo necesita
- Para ocupar mi tiempo
- Para sentirme útil
- Otros

Escala para la medición de la conducta prosocial en adultos (Prosocialness Scale for Adults [PSA] de Caprara, Steca, Zelli y Capanna, 2005)

A continuación, se presentan una serie de afirmaciones que pueden o no describirte a ti, tus sentimientos o tu conducta. Por favor lee cada una de ellas cuidadosamente y señala la respuesta que más te describe entre las opciones nunca/casi nunca; pocas veces; a veces; muchas veces y casi siempre. Recuerde que no hay respuesta correctas o incorrectas.

1 Nunca/ Casi nunca	2 Pocas veces	3 A veces	4 Muchas veces	5 Casi siempre
---------------------------	------------------	--------------	-------------------	-------------------

1. Con mucho gusto ayudo a los demás con el desarrollo de sus actividades	
2. Comparto con mis amigos y conocidos las cosas que me gustan	
3. Intento ayudar a los demás	
4. Estoy dispuesto a realizar actividades de voluntariado en favor de los necesitados	
5. Conecto con el estado de ánimo del que sufre	
6. Acudo inmediatamente en auxilio de quien lo necesita	
7. Enseguida me pongo manos a la obra cuando otros se encuentran en dificultades	
8. Comparto intensamente las emociones de los demás	
9. Con mucho gusto pongo a disposición de los demás mis conocimientos y capacidades	
10. Intento consolar a quien está triste	
11. Presto espontáneamente dinero u otras cosas	
12. Me resulta fácil ponerme en el lugar de quien está disgustado	
13. Trato de estar cerca y cuidar de quien lo necesita	
14. Comparto con placer con mis seres queridos o conocidos las buenas oportunidades que se me ofrecen	
15. Con mucho gusto hago compañía a los conocidos que se sienten solos	
16. Intuyo el malestar de los demás cuando no me lo comunican directamente	

Batería de personalidad prosocial (Prosocial Personality Battery [PSB] de Penner, Fritzsche, Craige y Freifeld, 1995),

Se presentan una serie de afirmaciones que pueden o no describirte a ti, tus sentimientos o tu conducta. Por favor lee cada una de ellas cuidadosamente y señala la respuesta que más te describe entre las opciones totalmente en desacuerdo; en desacuerdo; no estoy seguro/a; de acuerdo; totalmente de acuerdo.

1 Totalmente en desacuerdo	2 En desacuerdo	3 No estoy seguro/a	4 De acuerdo	5 Totalmente de acuerdo
-------------------------------------	-----------------------	---------------------------	-----------------	-------------------------------

1. Cuando la gente es grosera conmigo, siento muy poca responsabilidad de tratarlos bien	
--	--

2. Me molestaría menos dejar basura en un parque sucio que uno limpio	
3. No importa que nos haya hecho una persona; no existen excusas para tomar ventaja sobre ella	
4. Con la presión de las calificaciones y la frecuencia con la que ocurre en las escuelas, copiarse ocasionalmente no es realmente una falta	
5. Cuando nos sentimos enfermos o miserables no tiene mucho sentido estar muy preocupado sobre cómo actuamos	
6. Si echo a perder una máquina por mal uso, me sentiré menos culpable si hubiese sido dañada previamente por otro	
7. Cuando tienes un trabajo por hacer, es imposible ver por los intereses de todos	
8. En ocasiones encuentro difícil ver las cosas "desde la perspectiva del otro"	
9. Cuando veo que otro se aprovecha de alguien, siento que quisiera protegerle	
10. A veces intento entender a mis amigos mejor, tratando de imaginarme como son las cosas desde su perspectiva	
11. Usualmente la mala suerte de otros no me preocupa del todo	
12. Si creo estar seguro de algo, no pierdo mucho tiempo escuchando los argumentos de los demás	
13. Cuando veo que a alguien lo tratan de forma injusta, no siempre siento mucha pena por él/ella	
14. Usualmente soy muy efectivo para tratar emergencias	
15. Ocasionalmente me conmuevo por las cosas que veo que pasan	
16. Creo que existen dos lados de un mismo asunto y trato de ver ambos	
17. Tiendo a perder el control en las emergencias	
18. Cuando una persona me molesta, trato de "ponerme en sus zapatos" por un momento	
19. Siento que me derrumbo cuando veo a alguien que necesita desesperadamente ayuda en una emergencia	
20. Usualmente mis declaraciones se basan en mi preocupación por los otros	
21. Usualmente mis decisiones se basan en actuar lo más imparcial y justo	
22. Escojo alternativas cuya intención sea cubrir las necesidades de todos	
23. Escojo una forma de acción que maximice la ayuda que otros reciben	
24. Escojo una forma de actuar que considere los derechos de todas las personas involucradas	

25.Usualmente mis decisiones se encuentran basadas en la preocupación por el bienestar de los otros	
26.He ayudado a extraños a acarrear sus cosas (libros, paquetes, etc.)	
27.He permitido a otros que se me adelanten en la fila (supermercado, copistería...)	
28.Le he restado a algún vecino que no conocía bien un objeto con cierto valor (herramientas, platos, etc.)	
29.He cuidado voluntariamente a los hijos o las mascotas de alguno de mis vecinos antes de ser solicitado o sin recibir pago alguno	
30.Me he ofrecido a ayudar a discapacitados o personas mayores, que no conozco, a cruzar la calle	

Overall Personality Assessment Scale (OPERAS)

A continuación, se presentan un conjunto de frases en relación con tu forma de pensar y actuar. Para cada cuestión indica cómo te describe eligiendo entre las opciones completamente en desacuerdo; bastante en desacuerdo; ni de acuerdo ni en desacuerdo; bastante de acuerdo y completamente de acuerdo.

1	2	3	4	5
Completamente en desacuerdo	Bastante en desacuerdo	Ni de acuerdo ni en desacuerdo	Bastante de acuerdo	Completamente de acuerdo

1. Me gusta probar cosas nuevas	
2. Soy el alma de la fiesta	
3. Me siento cómodo conmigo mismo	
4. Siempre estoy dispuesto a asumir responsabilidades	
5. Siempre mantengo mi palabra	
6. Suelo hablar bien de los demás	
7. El arte me parece aburrido	
8. Me desenvuelvo bien en situaciones sociales	
9. A menudo tengo el ánimo por el suelo	
10.Evito mis obligaciones	
11.Alguna vez he cogido algo que no era mío	
12.Respeto a los demás	
13.Creo en la importancia de formarse culturalmente	
14.Hablo poco	
15.A menudo me siento triste	
16.Dejo las cosas a medias	
17.Creo que los demás tienen buenas intenciones	
18.Evito las discusiones filosóficas	
19.Alguna vez he dicho algo malo de alguien	

20.Hago amigos con facilidad	
21.Es difícil que las cosas me preocupen	
22.Dejo mis cosas desordenadas	
23.Soy muy crítico con los demás	
24.Me gusta visitar museos	
25.Prefiero que otros sean el centro de atención	
26.Alguna vez me he aprovechado de alguien	
27.Me dejo llevar por el pánico con facilidad	
28.Soy perfeccionista	
29.A menudo soy desagradable con otras personas	
30.Me gusta visitar sitios nuevos	
31.Permanezco en un segundo plano	
32.Cambio de humor a menudo	
33.Pierdo el tiempo	
34.Acepto a la gente tal y como es	
35.Siento curiosidad por el mundo que me rodea	
36.Sé cautivar a la gente	
37.Me desagrado	
38.Cuando hago planes los mantengo	
39.Cuando alguien me la juega, se la devuelvo	
40.El teatro me parece poco interesante	

Escala d'Empatia de Davis (Interpersonal Reactivity Index [IRI] de Davis, 1980, 1983)

Las siguientes frases se refieren a vuestros pensamientos y sentimientos en una variedad de situaciones. Para cada cuestión indica cómo te describe eligiendo entre las opciones no me describe bien; me describe un poco; me describe bastante bien; me describe bien y me describe muy bien.

1 No me describe bien	2 Me describe un poco	3 Me describe bastante bien	4 Me describe bien	5 Me describe muy bien
--------------------------	--------------------------	--------------------------------	-----------------------	---------------------------

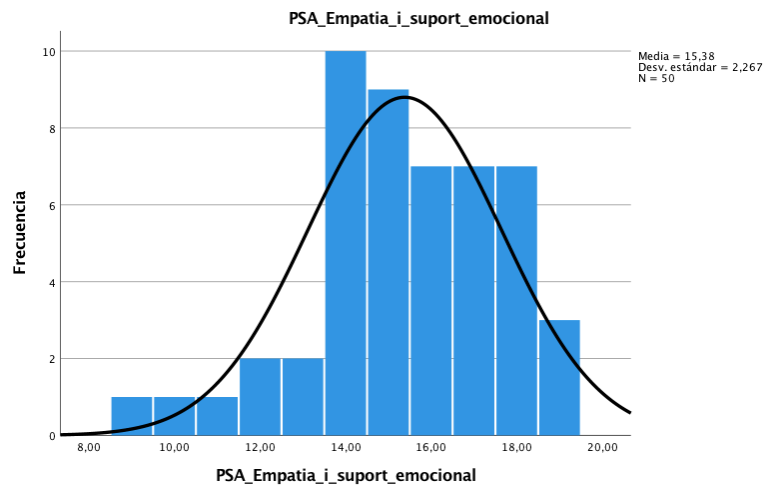
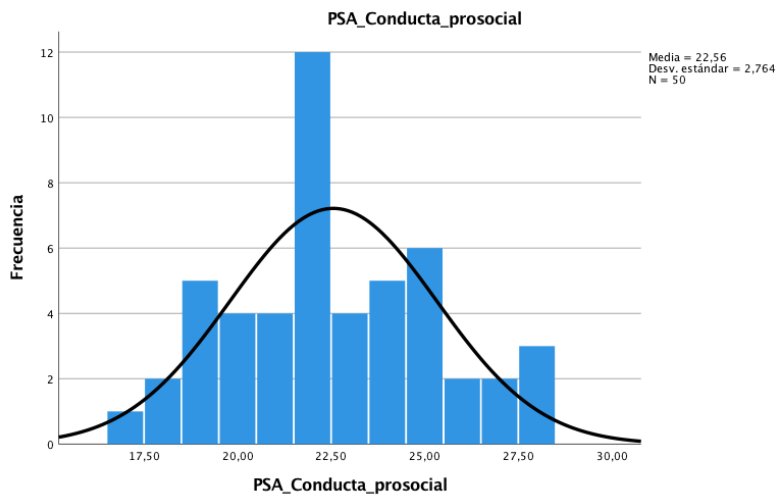
1. Sueño y fantaseo, bastante a menudo, acerca de las cosas que me podrían suceder	
2. A menudo tengo sentimientos tiernos y de preocupación hacia la gente menos afortunada que yo	
3. A menudo encuentro difícil ver las cosas desde el punto de vista de otra persona	
4. A veces no me siento muy preocupado por otras personas cuando tienen problemas	

5. Verdaderamente me identifico con los sentimientos de los personajes de una novela	
6. En situaciones de emergencia me siento aprensivo e incómodo	
7. Soy normalmente objetivo cuando veo una película u obra de teatro y no involucro completamente	
8. Intento tener en cuenta cada una de las partes (opiniones) en un conflicto antes de tomar una decisión	
9. Cuando veo que a alguien se le toma el pelo tiendo a protegerlo	
10. Normalmente siento desesperanza cuando estoy en medio de una situación emotiva	
11. A menudo intento comprender mejor a mis amigos imaginándome cómo ven ellos las cosas (poniéndome en su lugar)	
12. Resulta raro para mi implicarme completamente en un buen libro o película	
13. Cuando veo a alguien herido tiendo a permanecer calmado	
14. Las desgracias de otros normalmente no me molestan mucho	
15. Si estoy seguro que tengo la razón en algo no pierdo tiempo escuchando los argumentos de los demás	
16. Después de ver una obra de teatro o cine me he sentido como su fuera uno de los personajes	
17. Cuando estoy en una situación emocionalmente tensa me asusto	
18. Cuando veo a alguien que está siendo tratado injustamente a veces no siento ninguna compasión por él	
19. Normalmente soy bastante eficaz al ocuparme de emergencias	
20. A menudo estoy bastante afectado emocionalmente por cosas que veo que ocurren	
21. Pienso que hay dos partes para cada cuestión e intento tener en cuenta ambas partes	
22. Me describiría como una persona bastante sensible	
23. Cuando veo una buena película puedo muy fácilmente situarme en el lugar del protagonista	
24. Tiendo a perder el control durante las emergencias	
25. Cuando estoy disgustado con alguien normalmente intento ponerme en su lugar por un momento	
26. Cuando estoy leyendo una historia interesante o una novel imagino cómo me sentiría si los acontecimientos de la historia me sucedieran a mi	
27. Cuando veo a alguien que necesita urgentemente ayuda en una emergencia me derrumbo	
28. Antes de criticar a alguien intento imaginar cómo me sentiría si estuviera en su lugar	

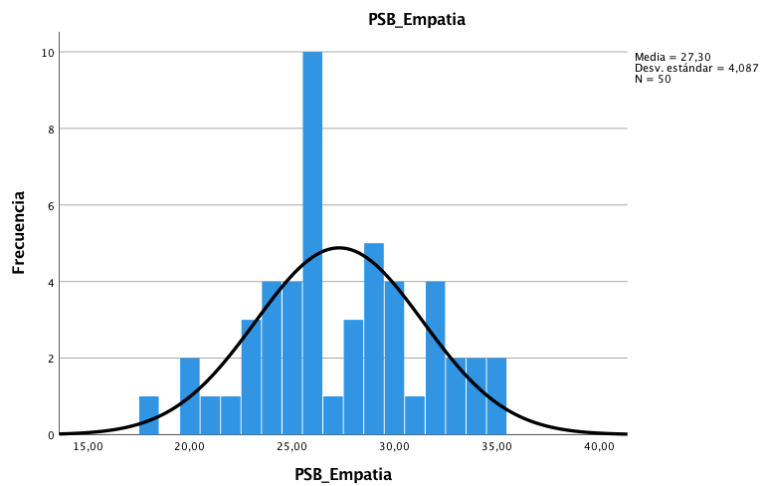
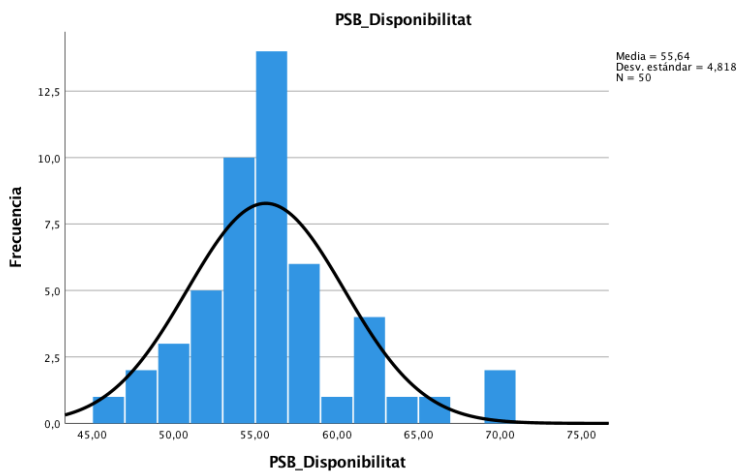
Annexa 2

Histogrammes

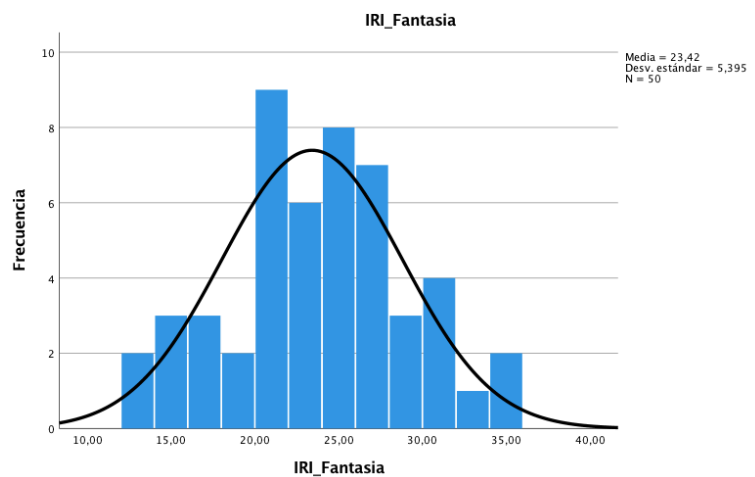
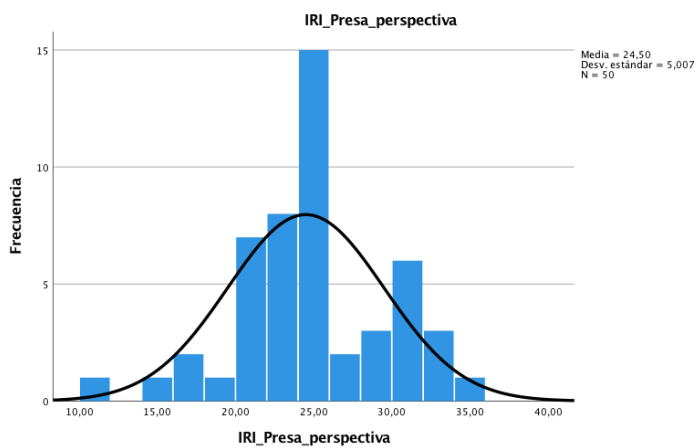
PSA

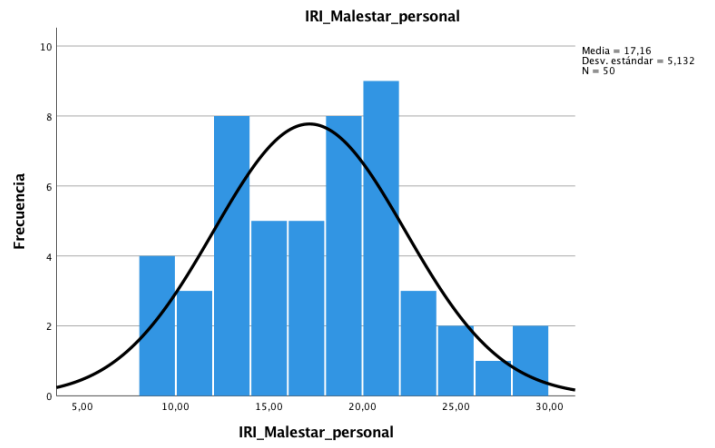
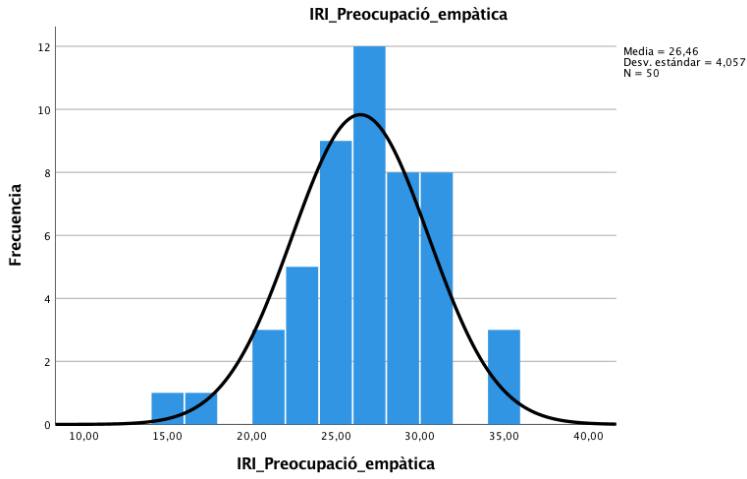

PSB

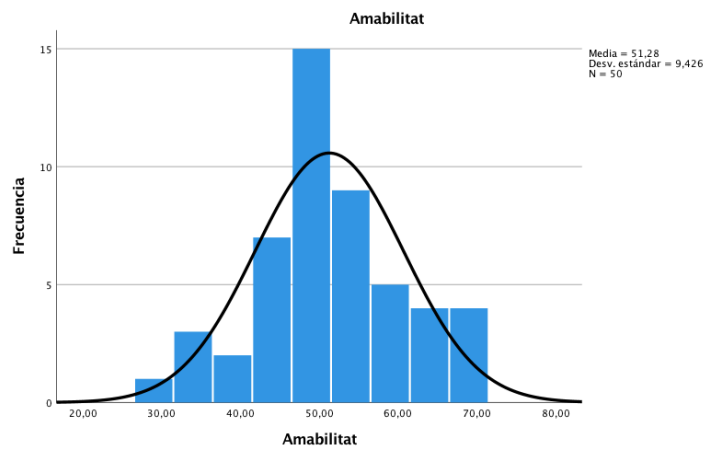
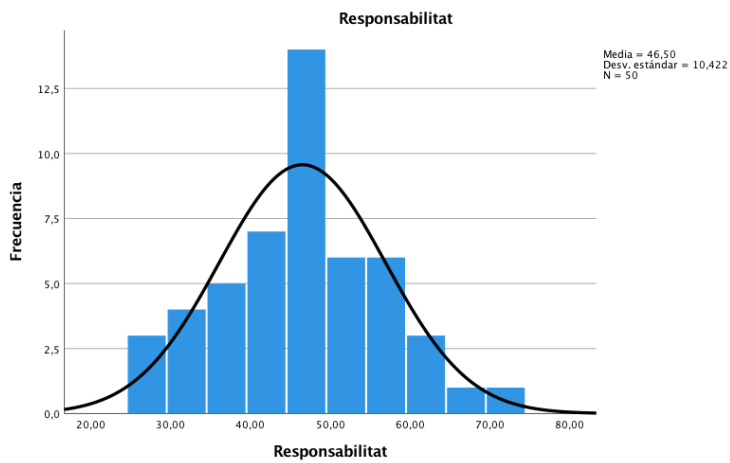
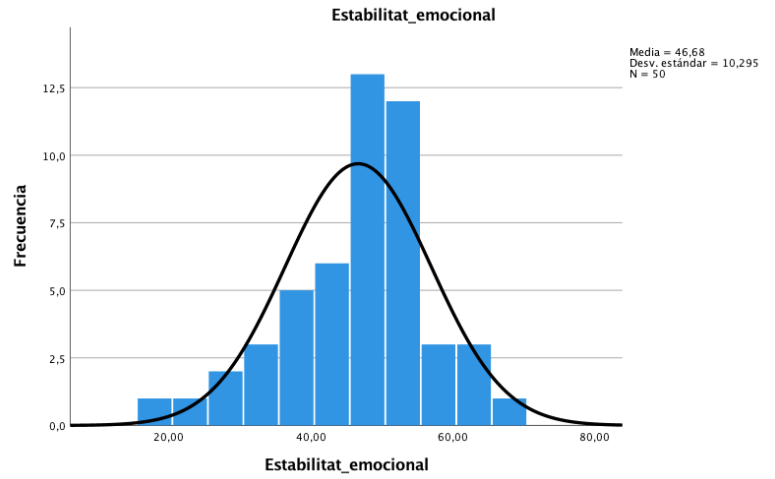
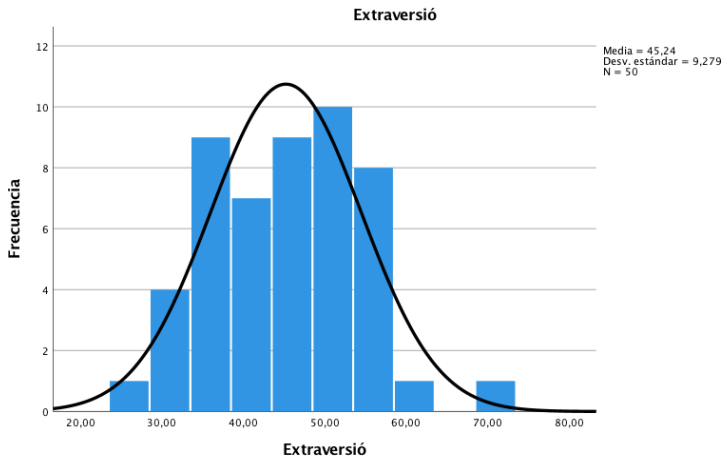

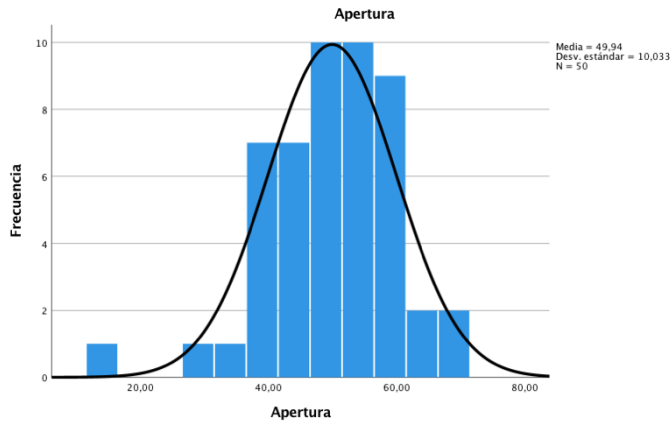
IRI

Personalitat

14. Reflexió

Gràcies a la realització del treball de final de grau he après i adquirit diferents coneixements. He pogut conèixer molt millor el comportament humà, concretament el prosocial, com aquest es veu influenciat per diferents factors, i com les persones reaccionen davant d'experiències traumàtiques. També he après a utilitzar el programa informàtic SPSS per a l'anàlisi estadístic, a realitzar una enquesta adequada fent servir l'eina de Google, a fer una recerca acurada i científica, i per últim a citar correctament en normativa APA. Considero que també he desaprès per a després, gràcies al treball, tornar a aprendre a com organitzar el meu temps correctament per dur a terme un treball d'aquestes característiques, com realitzar una recerca científica i com citar i construir taules correctament amb la normativa APA. En l'àmbit personal he après a controlar els nervis i l'ansietat que poden generar un treball tan important per la meua carrera, també a ser més disciplinada i dedicada per a realitzar un treball constant i gairebé diari. I per últim a nivell pre-professional, com que m'agradaria dedicar-me professionalment a l'àmbit de la psicologia social el fet d'haver fet el treball de final de grau sobre el tema escollit m'ha aportat molts més coneixements sobre aquest àmbit, que em poden ajudar en un futur professional. També he après a desenvolupar un projecte gran a llarg termini i a organitzar-me per a poder-lo realitzar correctament, cosa que crec que m'ajudarà en el possible futur professional que tingui.